

ĐÒI MẠT PHÁP

Hình như mộng mà không phải mộng.
Từ đâu đưa đến bóng Từ Bi;
Thốt những lời bất khả tư nghì,
Ngồi tại thế dường đi trong gió.
Thân tứ đại thấy rằng không có,
Ngũ trược đời như bỏ từ lâu;
Lặng lẽ nghe giáo lý nhiệm mầu,
Một bài kệ bắt đầu vang vôi.
Rằng:

10. *Tám muôn bốn ngàn pháp,
Vào thời kỳ mạt kiếp;
Để tu có một môn,
Niệm A Di Đà Phật,
Mọi tội lỗi tiêu tan,
Các vọng tâm biến mất;
Niệm Phật một lòng thành,
Đủ sanh về Phật quốc.*

- Tiếng kệ ấy tai nghe đã dứt,
Lòng còn đang phưởng phất như mơ;
Vừa xét suy vừa cũng đợi chờ,
20. Những gì sẽ được cho nghe nữa.
Không riêng muốn một mình xem sửa,
Muốn cho nhiều người nữa được nghe;
Bởi thấy đời nay quá khát khe,
Ít người chịu tin nghe đạo lý.
Kẻ thì bởi không ai dẫn chỉ,
Người thì vì thế sự buộc ràng;
Đa số người chỉ biết thế gian,
Không tin có thiên đàng địa ngục.
Nên chẳng thiết đến điều tội phúc,
30. Chỉ làm theo sở dục thường ngày;
Có phải chẳng vì lý do này,
Khiến nhân loại đông tây thù ghét.
Lấy đạo nghĩa con người ra xét,
Không khỏi sanh lắm việc lo buồn;
Rồi đời không mấy kẻ gỡ suông,
Trái lại lắm người đương thêm rối.
Kẻ thì tạo rối trong gia nội,

- Người thì gây rối tới bên ngoài;
Trường cạnh tranh cứ mãi kéo dài,
40. Khiến người khắp trần ai đều rối.
Như đã hiểu tâm này mọi nỗi,
Bóng Từ Bi tiếp nói thêm rằng:

- Chúng sanh trong nhà lửa,
Đang say giấc mộng trường;
Nếu không người gọi thức,
Tất bị cháy tan xương.
Chuông Thiền nên động gấp,
Nước Tịnh phải rưới bơn;
50. Độ dân rời hỏa trạch,
Cùng Phật đạo Tây Phương.
Tử sanh không ràng buộc,
Phiền não hết vẫn vương;
Vượt ngoài vòng nhân ngã,
Khỏi hẳn cảnh ghét thương.
Phàm tình không phá phách,
Sự thế hết nhiều nhưong;
Luôn vui không thấy khổ,
Thật tự tại miên trường.
60. Chúng sanh trong hạ giới,
Mau cải ác từng lương;
Giấc mê trần hãy tỉnh,
Cửa Phật pháp mau nương.
Cõi đời là đau khổ,
Kiếp sống vốn vô thường;
Rán tu cho giải thoát,
Ấy là kế thượng phương.*

- Nghe kệ qua không ngót suy lường,
Làm sao gọi kẻ còn mê giấc.
Chạy ra khỏi nhà đưng cháy hực,
70. Giải quyết cho xong cuộc hồng gian;
Nhược bằng không tỉnh kiếp mộng tràng,
Đời khó tránh tiêu tan tro mặt
Lâm tử trận phải tìm lối thoát,
Rớt sông mê bờ giác khá tầm;
Người đời nên sớm biết hồi tâm,

- Chận đứng kiếp thặng trầm thế sự.
 Tin lời Phật chớ nên lưỡng lự,
 Phải nhất tâm bỏ dữ làm lành;
 Tất nhiên là nghiệp khổ chúng sanh,
 80. Chẳng có cơ lôi mình vào đó.
 Việc ấy rất nhiều người biết rõ,
 Nhưng lòng không chịu bỏ cho xong;
 Cứ để cho mờ mịt cõi lòng,
 Năm tháng cứ tùy tòng thị dục.
 Rốt cuộc chỉ để giời tửa nút,
 Riêng mình thì tiếp tục chịu đày;
 Rừng mê càng sanh mọc thêm dày,
 Biển khổ cứ đào xoay sâu thẳm.
 Giống sanh tử nhiều đời gieo rắc,
 90. Khó nhỏ cho hết đặng nhứt thời;
 Nhờ Từ Bi chỉ dạy cho đời,
 Những đạo pháp hợp thời hiện tại,
 Đây vừa phát tâm cầu thế ấy,
 Liền nghe bài kệ dạy như sau:

- Tất cả tâm lòng thành,
 Gồm vào một niệm Phật;
 Khi niệm ấy phát lên,
 Vang rền trong trời đất.
 Rừng mê cháy sạch không,
 100. Biển khổ lấp bằng mặt;
 Chỉ trong cái hoát nhiên,
 Thấy rõ Tam Thế Phật.***

- Nghe kệ qua như là mở gút,
 Giúp cho người thiếu đức dễ tu;
 Bất luận là kẻ trí người ngu,
 Đều có thể trì câu Lục Tự.
 Thật niệm Phật dứt lòng hung dữ,
 Quyết tu hành bỏ sự gian phi;
 Lợi danh đời lòng chẳng thiết chi,
 110. Đường giải thoát cố đi cho tột.
 Trong nhà lửa mà không bị đốt,
 Ở cõi trần mà vượt khỏi mê;
 Có vinh huê chẳng nhiễm vinh huê,

- Được phú quý không mê phú quý.
Càng có của càng đem bỏ thí,
Càng có quyền càng nghĩ cứu dân;
Giàu sang không phụ bạc cơ bản,
Thông minh chẳng nhạt khinh ngu dại.
Được thân thể lòng càng rộng rãi,
120. Đủ tiện nghi dạ phải khoan dung;
Không thừa cơ chụp giựt hành hung,
Chẳng cậy thế thôi lông tìm vết.
Muốn làm sống không đành làm chết,
Thương người không nỡ ghét hại người;
Tìm làm cho hòa nhã tốt tươi,
Chẳng muốn tạo lỗi thôi gây gổ.
Giữ nhân cách, biết điều thẹn hổ,
Ở thẳng ngay, sống có cương thường;
Nghe khổ người lòng biết xót thương,
130. Thấy đói biết chia cơm sẻ áo.
Ở chòm xóm lấy câu hòa hảo,
Trong gia đình gìn đạo hiếu thân;
Ai cũng đều ăn ở có nhân,
Người đời sẽ bớt phần thống khổ.
Ai cũng biết chung lo tế độ,
Thì ngục môn bẻ ngỗ từ lâu;
Được lạc an khắp cả hoàn cầu,
Đâu đến nỗi khổ sâu tập nập,
Nghe lời Phật lòng lạnh rán tập,
140. Chí công lo niệm Phật tu hành;
Lúc sống không đày đọa thân sanh,
Khi thác được gởi mình cõi Phật.
Ý nghĩ đến đây vừa mới dứt,
Kể nghe bài kệ khác ngâm lên:
Rằng:
- Đi đứng niệm Di Đà,
Nằm ngồi trì Lục Tự;
Thức cũng tưởng A Di.
Ngủ cũng ghi Sáu Chữ.
Nói cũng nhớ Nam Mô,
Nín cũng ôm Phật Sự;
Cực Lạc muốn Vãng Sanh,
Cứ y hành như thử.*
- 150.

- Mật ý bảo rằng dù đa sự,
 Cũng thâm ghi sáu chữ Di Đà;
 Niệm Phật tâm chẳng chút nào xa,
 Tất không chỗ để tà ý khởi.
 Chỉ một niệm cầm lòng đi tới,
 Phật Tây Phương sẽ gọi đến tên;
 Chón Liên Trì sen báu nở lên,
 160. Khi mãn kiếp ngồi trên chín phẩm.
 Người đời khá để lòng suy gẫm,
 Tìm lối ra khỏi cảnh hồng trần;
 Chớ chuốc thêm tội lỗi vào thân,
 Nên cương quyết dứt lằn nghiệp chướng.
 Ở rộng rãi chớ nên hẹp lượng,
 Lo giúp người đừng tưởng riêng mình;
 Đối với ai cũng ở thật tình,
 Chớ đừng có lòng sanh giả dối.
 Rán ngừa tránh đừng cho phạm lỗi,
 170. Lỡ phạm rồi tự hối chừa ngay;
 Được thế là cũng quý lắm thay,
 Người đời có mấy ai toàn thiện.
 Bạc Tiên Thánh trước khi chưa hiền,
 Cũng lỗi làm nhiều chuyện như ai;
 Cũng nhờ lòng cương quyết dẻo dai,
 Nên các việc lầm sai chừa hết.
 Từ những chỗ tâm trần mê mết;
 Đổi ra lòng cầu Phật vãng sanh
 Tuy khó khăn cố gắng sẽ thành,
 180. Vạn sự ở nơi mình trì chí.
 Trong trí não đây còn đang nghĩ,
 Được nghe thêm kệ chỉ cho rằng:

- Ở chỗ vắng không người,
 Cũng như nơi đô hội;
 Bình tĩnh niệm A Di,
 Chăm nom Bồ Đề cội.
 Nếu tà ý còn sanh,
 Bởi Phật tâm còn rối;
 Khéo điều khiển lòng mình,
 Đường Tây Phương một lối.*
- 190.

- Nghe kệ xong nghĩa mầu đã hội,
Tự mình chừa chớ đợi Phật răn;
Chưa trọn lành còn phải ngừa ngăn,
Được toàn thiện khỏi cần xem sửa.
Buổi sơ cơ biết ra công chữa.
Thành quả rồi là thuở nhàn cư;
Khó khăn là từ bước hồng hự,
Mà biết sửa ra người đứng đắn.
Việc khó tạo quyết làm sẽ đặng,
200. Đạo khó tu cố gắng thì thành;
Người chịu hành hay chẳng chịu hành,
Là tất cả mối manh quan trọng.
Biết trừ lúc tâm vừa mới vọng,
Thì tội đâu còn lộng ra ngoài;
Dao lụt mà được bén nhờ mài,
Phàm nên Thánh nhờ hay tu luyện.
Muốn cho Phật Di Đà lai viếng,
Trong lòng đừng vắng tiếng Nam Mô;
Có thật mời thì kẻ mới vô,
210. Không thềm gọi ai mà bước đến.
Mong về Phật cõi phàm chớ mến,
Muốn nên Tiên tách bến hồng trần;
Phải quyết tâm chớ có ngại ngần.
Quang âm cứ xoay vần chẳng đợi.
Chúng sanh ở trong miền hạ giới,
Khá chọn đường đi tới Tây phương;
Để phỉ rồi hết cảnh oan ương,
Và cũng dứt xong đường sanh tử.
Nếu nghiệp ác người còn lo trữ,
220. Tất là không khỏi sự báo oan.
Vay thế gian phải trả thế gian,
Đi đường Phật thì sang cõi Phật.
Thế gian chịu khổ sâu chát ngất,
Cõi Phật thì khoái lạc vô biên.
Rán tu hành rán chường phước duyên,
Để sớm được trường miên bản mạng.
Kiếp người thấy tợ vùng mây ráng,
Ngọn gió qua đủ tán số căn;
Ham làm chi những việc hung hăng,

230. Để chịu lắm tai nạn kiếp sống.
 Không học Phật cũng gìn đạo Khổng,
 Chẳng tu Tiên cũng sống nên người.
 Lấy lương tâm ra đối xử đời,
 Cho xã hội loài người tốt đẹp.
 Các tật xấu thói hư nên dẹp,
 Rán trau tria tánh nét hiền lành;
 Chớ quá vì mền việc lợi danh,
 Đức liêm sĩ của mình chôn lấp.
 Bề nhờn cách cũng cần tu tập,
240. Việc lễ nghi phải học đàng hoàng.
 Tuy quen thân cũng chớ sỗ sàng,
 Dù cất ruột cũng đừng bướng bả.
 Cách ăn nói chọn lời tao nhã,
 Khi nằm ngồi lựa chỗ khiêm cung.
 Kẻ nhận lầm thì khá thứ dung,
 Người nói đúng nên công nhận phải.
 Khôn ngoan chớ khinh người ngu dại,
 Giàu có đừng bạc đãi nghèo hèn.
 Bất luận người ấy lạ hay quen,
250. Khi hữu sự sẵn sàng giúp đỡ.
 Trước việc nghĩa lòng không hề sợ,
 Ấy những điều cần có nơi người.
 Ở thời kỳ thế kỷ hai mươi,
 Các việc thiện con người khó tập,
 Nhưng cũng rán ra công bồi đắp,
 Để cho ra phẩm cách con người.
 Đời văn minh sống chẳng tốt tươi,
 Thì giá trị con người đâu xứng.
 Xét suy kỹ rồi trau tria phận,
260. Để bớt đi như bản cuộc đời.
 Trong lòng đây còn nghĩ chưa thôi,
 Liền nghe được những lời kẻ khác.
 Rằng:
*Bụi trần tuy bao phủ
 Sơn sắc vẫn một lòng
 Mây qua trăng lại tỏ
 Sóng lặng biển hườn trong
 A Di không ngớt tưởng
 Đà Phật vẫn hằng mong*

270. ***Nguyện sanh về Cực Lạc
Chẳng thích ở trần hồng
Được phát tâm như thế,
Chúng sanh đó thành công.***

Nghe kệ này chứng tỏ cõi lòng,
Dù lẫn lóc cũng không thể mất.
Dứt mê được tức huòn tâm Phật,
Rửa bụi xong vẻ ngọc sáng ra.
Phải tự tin nơi bốn tâm ta,
Rán tìm kiếm cho ra manh mối.
Người khó được có lòng tự hồi,
280. Biết hồi thì tội lỗi đều tiêu.
Đọa quyết tu thì cũng được siêu,
Sớm phạm tục kế chiều Tiên Thánh.
Ma hay Phật tùy lòng bá tánh,
Người cũng nên lựa cảnh mà đi.
Được trở nên Phật chẳng khó gì,
Khó là bởi không y lời Phật.
Lòng này nghĩ đến đây vừa dứt,
Tiếng kệ màu tiếp tục vang lên.
Rằng:

290. ***Niệm A Di Đà Phật
Nói liền không hờ dứt
Lục tặc hết đường sanh
Tam bành không chỗ xuất
Tan dần nẻo ngục môn
Hiện rõ đường Lạc quốc.
Sức màu nhiệm vô cùng,
Khi được chơn công đức.***

Tuy rằng tiếng kệ màu đã dứt,
Lòng chưa ngưng một phút nghỉ ngơi.
Những điều chi Phật đã thốt lời,
300. Cố suy nghiệm để khơi nguồn đạo.
Xét rằng kiếp phàm là khổ não,
Vạn vật là mộng ảo đồng trường.
Việc tử sanh không trốn khỏi đường,
Thật là chẳng khác tuồng con múa.
Nếu không sớm tìm đường sáng sửa,

- Còn muôn đời sống chỗ u minh.
 Bị lợi danh làm mất tâm linh,
 Vì vật chất quên tình cảm tốt.
 Thấy tẻ bạc khiến lòng như đốt,
310. Nghe gian ngoan bắt sốt ruột rà.
 Giờ phút nào cũng rất thiết tha,
 Lòng dạ của người ta từ mẫn,
 Bỏ đi tánh hẹp hòi như bản,
 Rèn tập lòng rộng lớn sạch trong,
 Cứu đồng bào bớt cảnh long đong,
 Giúp nhơn loại khỏi vòng tai biến,
 Vì chánh nghĩa riêng thân vui hiến,
 Lo đạo mầu mặc tiếng khen chê,
 Quyết làm cho đời tỉnh giấc mê,
320. Phận mình có quản chi việc khổ.
 Noi chí Phật trọn đời cứu độ,
 Học Từ bi rộng mở lòng thương.
 Kêu gọi người cải ác tùng lương,
 Lo giải thoát là phương cứu cánh.
 Luôn niệm Phật thường trau đức hạnh,
 Chừa ác ngôn với tránh tà tâm;
 Lo ăn năn khi đã lạc lầm,
 Biết nhận lẽ khuyên răn chánh đáng;
 Việc hào hiệp khó làm cũng rán,
330. Ở thẳng ngay khó đặng cũng lo.
 Đường đời tuy có lắm quanh co,
 Rán chiều uốn để lo đạo đức.
 Thấy kẻ yếu liền ra giúp sức,
 Việc lợi dân chẳng chút ngại ngần.
 Thật hành câu vị nghĩa vong thân,
 Đem khêu tỏ tinh thần bác ái.
 Kiếp này chẳng cứu xong nhân loại,
 Thì kiếp sau cũng nổi độ đời.
 Chử từ bi nhứt định không rời,
340. Câu hỷ xả muôn đời chẳng bỏ.
 Đạo Phật quyết tình khai rộng ngõ,
 Pháp tu nguyên vạch rõ nhiều phương,
 Cho nhơn sanh Cực Lạc biết đường
 Sớm giải kiếp trần dương tạm giả.
 Còn đang nghĩ ngợi nhiều trong dạ,

Kể nghe bài kệ tỏ thêm rằng:

350. *Lòng vui chẳng chỗ lường,
Tình thương không vật sánh.
Thật là tâm từ bi,
Thật là ý Phật Thánh.
Hồi kẻ ở hồng trần,
Hồi người ta bà cảnh,
Muốn cùng Phật sanh cư,
Phải vui thương bá tánh;
Nghịệp chướng chớ đeo mang,
Nợ thế gian trả rảnh.
Nhứt tâm niệm Di Đà,
Trì chí lo đạo hạnh.
Trong không rối loạn tâm,
360. Ngoài chẳng bừa dúi cảnh,
Rộng tự khoáng hư không,
Sáng như mặt nhứt ánh.
Đạt đến chỗ này rồi,
Không còn lời so sánh.*

- Tiếng kệ ấy ngân như chuông đánh,
Vẫn còn nghe văng vẳng bên tai.
Người nào dù có lăm ngủ say
Nghe đến cũng mở ngay đôi mắt.
Biết rõ giấc mộng trần mê hoặc,
370. Bừng tỉnh ngay không chút dần dà.
Rất ước mong khắp hết người ta,
Đồng tưởng Phật Di Đà thường niệm.
Học đạo lý trau giồi hạnh kiểm,
Xem giảng kinh kiểm điểm tánh tình.
Ngọn tâm đăng quyết đốt cho mình,
Đề thấy rõ đường sanh Cực Lạc.
Mình biết chỗ mới dìu kẻ khác,
Không rõ đường khó dắt người đi.
Việc thương người phải đúng từ bi,
380. Thương sai chỗ nhiều khi gây họa.
Nên xét kỹ để hành đạo cả,
Hầu giúp cho Phật quả viên dung.
Ngọn lửa trần mỗi bữa cứ nung,

Mong bá tánh để lòng phân tỉnh.
 Gặp chánh đạo rón tu chơn chánh,
 Nghe pháp mầu khá vịn đi theo.
 Khi thuyền kê bĩ ngạn quăng neo,
 Đến chùng ấy lái lèo khỏi bận.
 Một bài kệ khác liền chỉ dẫn,
 Rằng:

390. *Thật là chơn pháp mầu,
 Thì bất di bất dịch.
 Vạn vật có đổi thay,
 Pháp mầu không xê xích;
 Chúng sanh có mất còn,
 Pháp mầu không sống chết.
 Gọi là chơn pháp mầu,
 Trước sau không dấu vết.
 Hỡi kẻ muốn tu hành,
 Pháp mầu là trước hết.*
400. *Nên tìm kiếm trong tâm,
 Tất pháp mầu thấu triệt.*

Nghe lời kệ rất nên siêu việt,
 Mong rằng ai cũng biết tận tường.
 Lo hồi quang để thấy tâm vương,
 Rón phản chiếu cho tường pháp bửu.
 Việc đạo quả muốn cho thành tựu,
 Người tu nên chung thỉ một lòng,
 Muốn nghĩ thêm chưa kịp nghĩ xong,
 Một bài kệ khác ung dung tiếp.
 Rằng:

410. *Cõi Ta bà đau thương,
 Chúng sanh luân chuyển luôn.
 Phật trông càng thương xót,
 Từ quang chẳng ngớt tuôn.
 Tiếc thay đời mê ngủ,
 Không thấy ánh Thái Dương.
 Mau tỉnh cơn ác mộng,
 Tỉnh xong kiếp quay cuồng.*

Nghe kệ qua suy nghĩ thêm buồn,
 Mình cũng một người trong bể khổ.

420. Từ xưa cũng vì chưa tỉnh ngộ,
Mới nhọc công Thầy Tổ nhiều phen.
Kiếp chúng sanh thật quá đổi hèn,
Không tự giác chờ khuyển mới tỉnh.
Thích Ca chẳng đợi ai mời thỉnh,
Thấy khổ đời tự tỉnh xuất gia,
Mỗi đạo màu nhất quyết tìm ra,
Đề cứu vớt người ta sống khổ;
Tự lòng xót thương đời muốn độ,
Nên sẵn sàng chịu khổ tu hành;
430. Lòng từ bi ấy vốn chơn thành,
Nên Đức Phật bình sanh đặc đạo.
Biết tự giác không chờ ai bảo,
Đáng kính thay Phật Tổ ngàn xưa.
Mình làm sao đền đáp cho vừa,
Ân của Phật tìm ra chánh đạo.
Mong ai cũng tôn sùng Tam Bảo,
Lo tu hành đúng đạo Thích Ca.
Giải quyết xong cảnh khổ ta bà,
Phật khởi nhọc công ra dạy dỗ.
440. Đó là việc đáp ơn Phật Tổ,
Cũng là điều giải khổ cho mình.
Tất nhiên cùng Phật được đồng sinh,
Hết còn chịu linh đình biển ái.
Kể nghe tiếp thêm bài kệ dạy
Rằng:

- Người đời tham đủ thứ,
Rốt cuộc cũng tay không.
Thế mà chưa thấy chán,
Vẫn còn lắm sự mong.
Tội lỗi càng chồng chất,
Đền trả mãi chưa xong.
Hồng trần là tạm giả,
Nên tỉnh ngộ nơi lòng.
Lo tu hành niệm Phật,
Cho khỏi nghiệp cùm gông.
Trọn vui câu giải thoát,
Các nỗi khổ đều không.
Cảnh ấy người muốn đến,
Nghiệp oan chớ đèo bồng.*

460. ***Hành y lời Phật thuyết,
Sẽ toại ý người mong.***

- Ý kệ như trách kẻ trần hồng,
 Biết vật tạm mà lòng cứ mên.
 Rốt cuộc chỉ nảo sâu đưa đến,
 Người đời không mãn nguyện bao giờ.
 Trong cái vui có cái khổ chờ,
 Đang ngày sống sẵn hờ ngày chết.
 Cái chi đến cuối cùng cũng hết,
 Không vật nào người được giữ còn.
 Ví dù là sông biển núi non,
 470. Cũng vẫn bị tan mòn khô cạn.
 Sanh thì phải tử là định mạng,
 Vật hữu hình có hạn số căn;
 Nếu không tìm đường lối siêu thăng,
 Thì muôn kiếp vẫn còn sanh tử.
 Trong lúc sống dù mưu vạn sự,
 Khi chết rồi ra thú bùn lầy;
 Từ ngàn xưa cho đến ngày nay,
 Ai cũng thế nào ai khỏi được.
 Nên cởi mở nghiệp trần thúc phược.
 480. Để tử sanh hết buộc trói mình;
 Sự giả chơn phải xét cho minh,
 Lẽ siêu đọa cũng nên nhớ lại.
 Y lời Phật tổ xưa chỉ dạy,
 Giải thoát muôn khổ hải Ta Bà;
 Cầu vãng sanh cảnh giới Liên Hoa,
 Lục đạo khỏi vào ra thọ nạn.
 Đồng Bồ Tát Như Lai trường mạng,
 Cứu mình còn cứu đặng tổ tiên;
 Cũng như là các bậc tiền hiền,
 490. Không thẹn kẻ sanh trên mặt đất.
 Nếu người chỉ sống theo vật chất,
 Thân mất rồi các vật hóa không;
 Như đã tràng xe cát biển đông,
 Muôn việc đổ theo dòng nước cuốn.
 Lo giải thoát cho đời khỏi uổng
 Nên làm lành để chẳng phí công;
 Hãy mở tâm bác ái đại đồng,

- Cứu giúp kẻ sống trong cảnh khổ.
Nên hòa thuận chớ nên gây gổ,
500. Tha thứ nhau đừng bó buộc nhau;
Người dù là không phải đồng bào,
Cũng đồng loại nữ nào nhiều hại.
Nên giúp đỡ để cùng tồn tại,
Chớ đem lòng phá hoại lẫn nhau;
Tinh thần hơn loại khá nêu cao,
Lo giải quyết khổ đau đời sống.
Dẹp ích kỷ dẹp lòng tham vọng,
Mở lương tâm mở rộng tình yêu.
Người với người tương trợ mọi điều,
510. Lây thành thật ra nêu trước hết.
Sự vui khổ hoặc bề sống chết,
Lo đỡ nung cứu vớt lẫn nhau;
Đạo làm người cũng biết đổi trao,
Mọi cảnh khổ hoàn cầu được bớt.
Việc cơm áo khá nên chia sẻ,
Cảnh hòa bình cần hợp nhau xây;
Mỗi tình thân thiện giữa nhân loài,
Nên tìm cách tạo gây chặt chẽ.
Giúp nhau các lo âu được nhẹ,
520. Được an cư trên lẽ sống còn;
Suy nghĩ còn tiếp giữa lòng son,
Kể bài kệ khác liền đưa tới.
Rằng:

- Chúng sanh cõi trần lao,
Thiếu lòng cứu trợ nhau;
Sanh ra nhiều tai họa,
Khiến lắm việc buồn đau.
Khổ vô tình thì ít,
Khổ cố ý biết bao;
Bởi ngã nhân làm khổ,
530. Vì ích kỷ gây sầu.
Ngàn xưa đã như thế,
Ngày nay có khác đâu;
Dục vọng sanh giết hại,
Tham lam đổ máu đào.
Oán thù vì lợi lớn,
Giận ghét bởi quyền cao;*

540. *Tiền tài quên cốt nhục,
 Danh vị hại đồng bào
 Nguyên nhân của sự khổ,
 Người đã hiểu ra sao;
 Nhưng mà không chịu tránh,
 Trái lại cứ mang vào.
 Khiến cho thêm khổ nạn,
 Đời này đến đời sau;*

550. *Chúng sanh trên thế giới,
 Cần phải biết thương nhau.
 Tiêu diệt cảnh nghèo khổ,
 Tẩy trừ nạn đói đau;
 Cùng chung lo bảo vệ,
 Không phân biệt sắc màu.
 Đói đói nhau thành thật,
 Cùng tôn trọng lẫn nhau;
 Hòa bình chung sức lập,
 Đạo đức cố giữ trau.
 Sống không làm nhau khổ,
 Chết cũng được tiêu dao;
 Loài người trên thế giới,
 Việc ấy khá ghi vào.*

560. *Giúp người vui thì tốt,
 Làm người khổ nữa nào;
 Việc lành nên tạo gấp,
 Điều dữ khá chữa mau.
 Đồng tâm hành thiện sự,
 Đâu còn cảnh binh đao;
 Khổ Ta Bà tất hết,
 Vui Cực Lạc thay vào.*

570. *Đời văn minh tiến bộ,
 Há không nghĩ đến sao?
 Cái vui và cái khổ,
 Người nên lựa cái nào?
 Vui thật hay vui giả,
 Khổ tạm hay khổ lâu;
 Cần để tâm chọn lựa,
 Xây hạnh phúc hoàn cầu.
 Vui cá nhân ngắn ngủi,*

580. *Vui đại chúng dài lâu;
Vui riêng khó tránh khổ
Vui chung tất chẳng sâu.
Thích Ca hỏi thuở trước,
Tại sao bỏ dài lâu?
Thấy vui riêng là khổ,
Vui riêng cũng không lâu.
Nên tìm vui đại chúng,
Thật là vui nhiệm mầu;
Thường tình cho là đại,
Nhưng nào có đại đâu.
Thật là chơn trí thức,
Thật là kẻ hiểu sâu;
Lợi danh không thể gạt,
Tài sắc khó như câu.*
590. *Đời tư đành chịu bỏ,
Để đổi vui nhiệm mầu;
Vui mười phương thế giới,
Vui vạn vật năm châu.
Mẹ cha được vui cả,
Vợ con cũng hết sầu;
Đó là vui chơn thật,
Cũng là vui dài lâu.*
600. *Hơn mấy ngàn năm lẻ,
Còn gương sáng mất đâu;
Cái vui ấy bất diệt,
Chúng sanh khá lo cầu.
Đời nay là mặt pháp,
Vui chung rất cần âu;
Nếu cá nhân còn nặng,
Thế giới vẫn còn sầu.
Tiêu diệt hay tồn tại,
Do người chẳng do đâu;
Cùng lành cùng sống cả,
Cùng dữ cùng chết mau.*
610. *Không cần hỏi Tiên Phật,
Tự xét biết thế nào.*

Nghe kệ này người nghĩ ra sao?
Riêng đây cảm thấy nhiều kích thích.

- Các khổ đau thêm rành tông tích,
 Con đường lành biết được sâu xa;
 Ngại ngần chi mà chẳng tiến ra,
 Tạo thế giới bình hòa khoái lạc.
 Giúp nhau sống đừng làm nhau thác,
 620. Ấy là điều khao khát nhất trần;
 Nên thương người như thể thương thân,
 Đòi cần có tinh thần tương trợ.
 Làm người kính chớ làm người sợ,
 Nên giúp nhau đừng có hại nhau;
 Nếu người đòi học thức càng cao,
 Càng biết trọng hậu nhau mạng sống.
 Trước đau khổ lấy làm cảm động,
 Đó mới là thật bốn tâm người;
 Nên làm cho ai cũng vui cười,
630. Chớ nên để cho người than khóc.
 Lấy đạo đức ra làm căn gốc,
 Đem khoan nhân đối đáp lẫn nhau;
 Biết tiếc người từng giọt máu đào,
 Biết trọng sức cần lao kẻ khác.
 Tránh tất cả những lời chua chát,
 Các hành vi bạo ác tránh luôn;
 Tránh mọi điều tham vọng điên cuồng,
 Tránh các việc chủ trương phi nghĩa.
 Những hành động khiến đời mai mỉa,
640. Lo tránh xa không để máng vào;
 Việc ngày nay biết nhớ ngày sau,
 Tội với phước thế nào xét kỹ.
 Tránh cử động theo lòng hồ mị,
 Tránh hành vi theo ý nhất thời;
 Tránh hại mình tránh hại người đời,
 Sự chi cũng xét nơi nhân quả.
 Luôn tiêu biểu tinh thần cao cả,
 Tỏ rõ người văn hóa thượng lưu;
 Vui lấy ân ra trả oán cừ,
650. Vui chịu khổ để mưu đại nghĩa.
 Lòng nhân ái thường lo trau tría,
 Việc thiện lương chẳng để lãng quên;
 Các việc vừa lược kẻ nơi trên,
 Đòi văn vật càng nên sớm có.

Còn đang nghĩ thêm điều này nọ,
Kể được nghe bài kệ khác thêm.
Rằng:

660. *Tuy thế giới ngày nay,
Nhiều phát minh rất tài;
Nhưng vấn đề sanh tử,
Vẫn còn dở chưa hay.
Loài người cứ phải chết,
Cái chết không đổi thay.
Thế là phát minh ấy,
Chưa khỏi kiếp trần ai.
Dùng nó giúp nhơn loại,
Song chó có mê say;
Mê say sanh tử mãi,
Tự mãi gây nạn tai.*
670. *Tai nạn bằng khoa học,
Thần Thánh cũng châu mày,
Tình thương nhau nếu mất,
Tiêu diệt chỉ phút giây.
Rán hòa bình thế giới,
Khá bảo vệ nhơn loài.
Sự đại đồng bác ái,
Mau thật hiện đời nay.
Là người thì giúp đỡ,
Chớ phân biệt Đông Tây;
Sanh mạng cần tôn trọng,
Dù rằng khác giống nòi.*
680. *Kẻ khỏe giúp người yếu,
Kẻ dở học người hay;
Mạnh đừng sanh lấn hiếp,
Quyền chớ có ra oai.
Dở không làm mặt giỏi,
Hay chẳng có khoe tài;
Giàu đỡ nâng nghèo khó,
Khôn chỉ bảo ngu ngây.
Người sanh trên mặt đất,
Đồng giá trị như ai;*
690. *Kính trọng đừng khinh bỉ.
Dung thứ chớ gắt gay,
Ấy những điều đáng có,*

- Ngay trên thế gian này;
 Giết hại không ai muốn,
 Thù oán chẳng ai gây.
 Người nào cũng chơn thật,
 Không ai gạt lờng ai;
 Thương nhau như huynh đệ,
 700. Trọng nhau tợ chơn tay.
 Tinh thần và vật chất,
 Đều nung đỡ cả hai.
 Hòa bình khắp trái đất,
 An lạc cả nơn loài.
 Người sợ người không có,
 Ai cũng chẳng nghi ai.
 Cửa rơi không sợ mất,
 Nhà ngủ khỏi then cài.
 710. Người đều cao giáo dục,
 Đều trọng nghĩa khinh tài;
 Bề đức hạnh lo sửa,
 Việc trí thức lo khai.
 Thôn quê như thành thị,
 Đều vui vẻ đêm ngày.
 Không còn bị người hiếp,
 Cũng hết kẻ bị đày.
 Quan ô không còn nữa,
 Dân bạo cũng chẳng ai;
 Người tự do như một,
 720. Được bình đẳng nơn loài.
 Nếu thật là tiến bộ,
 Nếu thật có chơn tài.
 Làm vui cho mọi kẻ,
 Không gây khổ cho ai.
 Mọi người nên phản tỉnh,
 Ở nhân vật đời nay.

- Tiếng kệ tuy đã dứt bên tai,
 Nhưng lòng vẫn còn dài suy nghĩ.
 Cảm ơn đáng siêu hình dẫn chỉ,
 730. Các điều này nguyện sẽ truyền ra;
 Để cho người đời đạo gần xa,
 Có dịp đọc để mà suy nghiệm.

- Lẽ phải trái tự mình kiểm điểm,
Tránh cho thân khỏi chuyện sai lầm;
Trước là mình khỏi hối hận tâm,
Sau là giúp người thêm phúc lợi.
Thấy chơn chánh làm ngay chẳng đợi,
Vì thời gian theo dõi bên lưng;
Thường việc may ít gặp hai lần,
740. Còn việc rủi gặp luôn không hạn.
Khuyên người sự tu hành phải rón,
Vì ít khi gặp đặng chánh đàng;
Muốn cứu mình hoặc cứu thế gian,
Thiếu chánh đạo khó toan cứu nổi.
Lòng tin tưởng vốn là nguồn cội,
Nhưng tin lầm tội lỗi càng sâu;
Lấy nhiệt tâm sông chẳng đủ đâu,
Cần lấy trí xét cầu mới được.
750. Đâu là tội còn đâu là phước,
Ma thế nào còn Phật thế nào;
Nhứt thiết cần để trí suy vào,
Phân tích kỹ rồi sau quyết định.
Ma giả dối Phật là chơn chánh,
Ma hại người Phật chẳng hại ai;
Ma làm cho nam nữ đọa đày,
Phật cứu độ gái trai giải thoát.
Ma vị kỷ thành ra bạo ác,
Phật xả thân nên rất từ bi;
Ma chỉ làm ngoài mặt tu trì,
760. Phật thì cả trong ngoài đạo đức,
Ấy đại khái việc ma việc Phật,
Còn những điều tội phước sau đây:
Tội là hành động hại nhơn loài,
Phước là việc tạo gây lợi chúng.
Tội là việc khiến người kinh khủng,
Phước là điều giúp chúng an vui;
Tội là lòng ích kỷ hại người,
Phước là tánh thương đời bố thí.
Tội là việc trái đường đạo lý,
770. Phước là điều hợp với từ tâm;
Tội là xui kẻ tạo sai lầm,
Phước là khiến người làm chánh đáng.

- Tội là kẻ hư đời hại mạng,
 Phước giúp người nên hạnh an thân;
 Tội hại người vật chất tinh thần,
 Phước giúp kẻ linh hồn xác thịt.
 Tội khiến kẻ lạc đường mù mịt,
 Phước giúp người đèn bước quang minh;
 Tội hại người chịu kiếp tử sinh,
 780. Phước giúp kẻ nhẹ mình siêu thoát.
 Tội tóm tắt là điều tà ác,
 Phước kể ra là việc tốt lành;
 Lòng thương mong tất cả chúng sanh,
 Phân tích rõ để hành đúng lẽ.
 Không những cứu mình còn cứu kẻ,
 Khỏi đường ma khỏi lẽ tội tình;
 Giúp thế gian giữ vững an ninh,
 Và cũng giúp nhơn sinh hạnh phúc.
 Dân chúng đã khổ sầu lắm lúc,
 790. Chắc không ai muốn chất khổ thêm;
 Trái lại thường cầu khẩn ngày đêm,
 Cho thiên hạ được êm đời sống.
 Hòa bình mọi nhà đều trông ngóng,
 Giặc giã không ai muốn ước ao;
 Cái thiện tâm bất luận người nào,
 Cũng đều có như nhau tất cả.
 Khác nhau chỗ biết làm khai hóa,
 Hay là không chịu mở ra thôi;
 Lúc mới sanh tánh thiện có rồi,
 800. Làm tội ác từ hồi nhiễm thế.
 Biết tỉnh ngộ quay về cõi rỗi,
 Ngôi Phật Tiên có thể trở nên;
 Tánh thiện mong người chớ bỏ quên,
 Dù sao cũng mau nên nhớ lại.
 Tội lỗi mấy cũng nên hối cải,
 Nghe kệ kinh trai giới tu hành;
 Khuyên lẫn nhau lánh dữ làm lành,
 Cùng giúp đỡ khi sanh khi tử.
 Nơi nào cũng lo hành thiện sự,
 810. Tất trở nên không khí ôn hòa;
 Bạo ác đâu còn có sanh ra,
 Đau khổ kiếp người ta cũng bớt.

- Giúp cảnh sống thanh bình khoái huợt,
Còn giúp cho khi thác siêu sanh;
Có phải chẳng là việc tốt lành,
Ai cũng có thể làm nên đượ.
- Rất mong mọi nơn dân các nước,
Đồng chủ trương đại cuộc hiền hòa;
Để giúp cho tất cả người ta,
820. Đượ vui về sống qua ngày tháng.
Một bài kệ khác liền tiếp giảng,
Rằng:
- Chúng sanh khắp bốn phương,
Vì nhỏ hẹp tình thương,
Nên từ hồi vô thủy,
Không ngớt cảnh chiến trường.
Nào là tiểu tai nạn,
Nào là đại họa ương,
Từ sanh cho đến chết,
Thường trong cảnh thê lương.*
830. *Bao nhiêu điều thống khổ,
Tự tay khách trần dương;
Biết tội không trừ bỏ,
Thấy ác cứ dựa nương.
Phạm tội còn thêm tội,
Đã ác mãi ác trương;
Kẻ thì cố hung dữ,
Người thì thích bất lương.
Tuy khác nòi khác giống,
Không khác tánh bạo cường;*
840. *Khổ khổ Ta Bà khổ,
Đa số thiếu tình thương.
Tình thương nên mở rộng,
Thương hết kẻ bốn phương;
Thành tâm lo giúp đỡ,
Thật ý ở hiền lương.
Thuận hòa không gây gổ,
Chơn thật chẳng gạt lường;
Hòa bình đồng yêu chuộng,
Nơn đạo đồng chủ trương.*
850. *Người đượ như thế cả,
Thế gian tức thiên đường.*

- Nghe kệ này cảm kích phi thường,
 Nhận thấy rất thích đương hiện tại.
 Hy vọng khắp năm châu nhơn loại,
 Biết hồi tâm sửa cải như trên;
 Mở tình yêu rộng lớn mông mênh,
 Tạo thế giới hòa bình hạnh phúc.
 Người cùng biết thương nhau từng chút,
 Giúp đỡ nhau mọi cuộc thăng trầm;
860. Ai cũng đều được có từ tâm,
 Không ai có ý làm ai khổ.
 Khi làm quấy tự mình biết hổ,
 Chẳng đợi ai đánh đổ đến mình;
 Đọc sử kinh traу luyện tánh tình,
 Không thẹn với anh minh tiền bối.
 Đường sáng sửa quyết khai rộng lối,
 Giúp cho người lui tới tự do;
 Cảnh bùn lầy được hết sợ lo,
 Cũng khỏi bước lầy dò tằm tối.
870. Học Phật việc từ bi là cội,
 Noi Thánh hiền nhơn ngời là nguồn;
 Thương chúng sanh lo cứu độ luôn,
 Xưa nay vẫn một đường không khác.
 Việc nhơn nghĩa từ bi muốn đạt,
 Thì tinh thần cương quyết phải nhiều;
 Chướng ngại dù có gặp bao nhiêu,
 Cũng chẳng để cho siêu lòng dạ.
 Đem chí lớn ra làm đạo cả,
 Đeo đuổi cho đến thỏa ý nguyện;
880. Khi phải kiên thì đủ nhẫn kiên,
 Khi phải dũng thì liền anh dũng.
 Tùy phương pháp để mà áp dụng,
 Tùy thời cơ để ứng biến quyền;
 Giúp cho người vui vẻ ổn yên,
 Trên đạo lý như trên đời sống.
 Lòng yêu mến nhơn dân càng rộng
 Thì tâm hồn xây dựng càng nhiều;
 Cái tinh thần khiếm nhược càng tiêu,
 Và ý chí cao siêu càng lớn.
890. Thấy ai khổ thì lòng đau đớn,

- Chỉ giúp người chớ chẳng hại người;
Chính đó là tánh của Phật Trời,
Mà tất cả người đời đều có,
Nếu người biết giữ gìn tánh đó,
Không để lòng vị ngã làm tan;
Tất nhiên cùng chư Phật đồng hàng,
Tình thương kẻ thế gian vô tận.
Dứt hết tánh muốn ham như bản,
Cũng không lòng thù hận ghét ganh;
900. Lấy khoan dung đối với nhơn sanh,
Biết giúp đỡ như tình người mẹ.
Thấy hạnh phúc thì lòng vui vẻ,
Nghe khổ đau thì dạ buồn rầu;
Dù đi đâu và ở nơi đâu,
Lòng thương nhớ lo âu đến mãi.
Phật đối với chúng sanh thế giới,
Cũng nhớ thương như vậy khác chi;
Cho nên người học đạo từ bi,
Các điều ấy nên ghi nhớ rõ.
910. Ngôi Tam Bảo quyết làm sáng tỏ,
Thật hiện lòng cứu độ vô biên,
Nêu tinh thần giác ngộ siêu nhiên,
Cho bá tánh tục tiên được thấy.
Nhu thế mới đúng lời Phật dạy,
Và làm cho nhân loại soi chung,
Hầu bỏ đi các việc dữ hung
Giúp nhau được sống trong hòa khí.
Người nào cũng lo gìn đạo lý,
Biết thương nhau biết quý lẫn nhau;
920. Tội lỗi không ai muốn phạm vào,
Ai cũng muốn giới trau công đức.
Tâm ô nhiễm hồng trần lo dứt,
Quyết tu cho giải thoát kiếp mê;
Cõi Niết Bàn khi thác được về,
Nhu thế chẳng vật chi sánh kịp.
Câu chuyện tới đây vừa nghĩ tiếp,
Tai liền nghe kệ khác ngâm lên;
Rằng:
*Chúng sanh đồng giác ngộ,
Nhận rằng đời là khổ;*

930. *Thì bất luận người nào,
Cũng như mình nên độ.
Hoặc độ người bằng công,
Hoặc độ người bằng của;
Giúp nhau có cơm ăn,
Giúp nhau có nhà ở.
Vui sướng cùng sốt chia,
Khổ lao cùng giúp đỡ;
Thông minh giúp đại ngu,
Giàu sang giúp nghèo khó.*
940. *Mạnh mẽ giúp yếu hèn,
Quan quyền giúp dân dã;
Tồn vong cùng chung lo,
An nguy cùng ủng hộ.
Giúp nhau được yên lành,
Giúp nhau hết đau khổ;
Tận tâm thương yêu nhau,
Tận tâm lo dạy dỗ.
Đồng mở rộng trí tài,
Đồng nâng cao trình độ;*
950. *Phá tan hết rình mê,
Lấp bằng hết biển khổ.
Chung lo việc vãng sanh,
Chung lo việc hóa độ;
Đồng tâm niệm Di Đà,
Đồng soi gương Phật Tổ.
Thế giới được quang minh
Nhơn sanh hết thô lỗ;
Ai cũng thiện như nhau,
Cõi Ta Bà hết khổ.*
960. *Chúng sanh ở đời nay,
Sự khổ đau vô số;
Chết nhiều thứ dị kỳ,
Bệnh nhiều chứng quái gở.
Do người tạo gây ra,
Không phải tự nhiên có;
Cùng nhau biết làm lành,
Tắt thanh trời lặng gió.
Các việc ấy rất cần,
Đời nay mau thi thố;*

970. *Nếu để tháng ngày qua,
Kiếp thế gian sụp đổ.
Chừng đó muốn lo toan,
Đã ra người thiên cổ;
Mê ấy vẫn hờn mê,
Khổ kia tồn lại khổ.
Muôn kiếp chịu lăn trôi,
Khó tìm ra bến đỗ;
Vậy chúng sanh đời nay.
Rán tu cho tỏ ngộ.*
980. Nghe kệ qua khiến lòng mừng rỡ,
Nghĩ rằng mình hẳn có duyên chi;
Mới được nghe rộng nghĩa từ bi,
Đường Phật pháp bước đi càng mạnh.
Thêm xác nhận tình thương bá tánh,
Đối với lòng Phật Thánh giống nhau;
Loài người sanh trên cõi trần lao,
Có liên hệ với nhau mật thiết.
Cùng nhờ cậy lẫn nhau mọi việc,
Cho nên cần phải biết thương nhau;
990. Mặc dù là có khác sắc màu,
Hoặc là chẳng cùng nhau nòi giống.
Tình thương phải cần lo mở rộng,
Mới giúp nhau cuộc sống đồng vui;
Cũng chẳng làm xã hội đi lùi,
Biết trao đổi khiến đời đầy đủ.
Một mình chẳng thể nào phong phú,
Phải nhờ người vật nọ vật kia;
Hầu hết do kẻ khác sót chia,
Người mới có mọi bề vật dụng.
1000. Kẻ cày cấy người lo tâm nhộng,
Kẻ cầu đường người đóng tàu xe;
Nhỏ như kim, mỏng tựa lụa the,
Đều nhờ kẻ làm ra mới có.
Ví dụ cái xác thân mình đó,
Cũng là nhờ cha mẹ sanh ra;
Đâu tự nhiên mà có người ta;
Các vật khác cũng là như vậy.
Do vật nọ vật kia hợp lại,

- Mới trở nên tồn tại sanh thành;
 1010. Nào khí trời nào cỏ cây xanh,
 Nào ánh sáng nào dòng nước chảy,
 Đều là giúp sống cho nhơn loại,
 Rất liên quan trọng đại với người;
 Thiếu nó thì không thể sống đời,
 Từ xưa đến hiện thời vẫn thế.
 Người với người có dây quan hệ,
 Vật cùng người toàn thể nương nhau;
 Từ việc nào cho đến việc nào,
 Người với vật nương nhau tất cả.
1020. Nhìn đâu thấy cũng cần cảm tạ,
 Chớ không nên đem dạ phụ phàng;
 Kẻ cho rằng cô lập sống an,
 Là kẻ ấy hoàn toàn phi nghĩa.
 Nếu để ý nhìn ra bốn phía,
 Thấy không nên chia rẽ với người;
 Trái lại nên đoàn kết khắp nơi,
 Mình với kẻ sống đời mới vững.
 Gặp thiên tai cùng nhau cứu chân,
 Nhơn họa thì cùng chận ngăn nhau;
1030. Sự kết liên chặt chẽ chùng nào,
 Người tránh khỏi khổ lao chùng này.
 Chịu suy nghĩ tất là nhận thấy,
 Sự liên quan nhơn loại ra sao;
 Cho nên làm người phải thương nhau,
 Lo nâng đỡ đổi trao mọi việc;
 Không những đối với người quen biết,
 Mà với ai cũng siết chặt tay,
 Việc bán buôn lòng giữ thẳng ngay,
 Cách đối xử thường ngày thành thật.
1040. Của người mất coi như mình mất,
 Thấy người đau như việc mình đau;
 Sự tham gian trộm cướp đành nào,
 Việc nhiều hại hùng hào đâu nở.
 Lấy lương tâm con người ra ở,
 Sự bắt lành rất khó sanh ra;
 Đối với ai cũng có thể hòa
 Cái phẩm giá người ta không mất.
 Dù chẳng biết đạo Tiên đạo Phật,

- Cũng phải gìn tư cách con người;
1050. Cách nói năng cũng phải lựa lời,
Việc làm lụng nên coi thiện ác.
Dù người chẳng có ăn chay lạt,
Nhưng tánh tình phải được hiền lương;
Việc hiếu trung cần phải lo lường,
Bề ân nghĩa cũng nên đền đáp.
Thế nào trái thế nào phù hạp,
Soi gương đời tất được biết ra;
Xung quanh mình đủ hạng người ta,
Tốt xấu lấy đó mà lựa lựa.
1060. Mình được tốt rán làm tốt nữa,
Lỡ xấu thì lo sửa hết đi;
Ai khen chê cũng chẳng quản gì,
Việc thấy phải cứ thi hành tới.
Sức nhẫn nại là nguồn thắng lợi,
Tánh gan lì là mối thành công;
Mỗi người đều đầu não vẫn đồng,
Nhưng bèn chí hay không có khác.
Kẻ bèn chí công thành danh đạt,
Người đổi tâm sặt nghiệp hư thân;
1070. Việc càng to càng khó bao lần,
Càng bèn chí bèn tâm mới được.
Ví dụ sự tu hành chương phước,
Ở đời nay thật rất khó làm;
Xung quanh mình đầy việc tục phạm,
Đầy quyến rũ dễ làm sa ngã.
Nếu người chẳng bèn lòng chặt dạ,
Phước không nên đạo quả chẳng thành;
Đó nói riêng về việc tu hành,
Còn việc khác muốn nên cũng thế.
1080. Lấy bèn chí ra làm cội rễ,
Đem quyết tâm ra thế thần phù;
Để hoàn thành chí hướng trượng phu,
Biết cư xử tròn câu đời đạo.
Nhận thức rõ kiếp người mộng ảo,
Thì phải mau tìm nẻo thoát ly;
Chớ không nên vì lý do gì,
Ngồi im để chờ khi hoại diệt.
Sự đáng bỏ bỏ ngay chớ tiếc,

- Việc nên làm làm riết chớ ngưng;
 1090. Người phải nên tự chủ lấy thân,
 Và cần có tinh thần nhứt định.
 Việc chi cũng phải nên bình tĩnh,
 Để xét suy tà chánh thế nào;
 Biết rõ rồi sẽ quyết định sau,
 Tiến hành đến khi nào kết quả.
 Lòng đã quyết trời gầm không nhà,
 Dám hy sinh hết cả cuộc đời;
 Sớm muộn gì cũng đạt đến nơi,
 Đúng như ý của người mình muốn.
1100. Có nhứt định tất đời không uổng,
 Có hữu tâm thì chẳng phí công;
 Sắt đá không thể cứng hơn lòng,
 Lòng cương quyết thì không chi khó.
 Lôi Âm Tự được vào tận ngõ,
 Nhờ Đường Tăng đầy đủ quyết tâm;
 Việc khó nhưng lòng cố kiếm tầm,
 Quả quyết với người rằng sẽ gặp.
 Dem hết cả thành tâm tu tập,
 Mỗi đạo màu sẽ gặp mỗi manh;
1110. Phật không sai hẹn với chúng sanh,
 Nếu sanh chúng trọn lành tâm ý.
 Chuyện đến đây lòng còn đang nghĩ,
 Bỗng nhiên nghe bài kệ khác thêm,
 Rằng:
- Muốn làm Phật hay Ma,
 Tự hỏi lấy lòng ta;
 Đừng hỏi nơi Phật Tổ,
 Cũng chớ hỏi Di Đà,
 Việc ấy do mình định,
 Phật không tính sao ra;***
1120. ***Siêu đọa thì Phật bảo,
 Làm không vốn tại ta,
 Mình có thể làm Phật,
 Mình có thể làm ma;
 Tự mình nhắm mắt lại,
 Tự mình mở mắt ra.
 Mình phải tự tu lấy,
 Không thể mượn người ta;***

1130. *Tội phước do mình tạo,
Lành dữ do mình ra.
Dù ngồi bên cạnh Phật,
Lòng ma vẫn ra ma;
Gần ma mà lòng Phật,
Chung cuộc thấy Di Đà.
Phật do mình hiện tới,
Phật do mình đi xa;
Chớ nghi ngờ lẫn quẩn,
Đừng gạn hỏi bao la.
Muốn thoát ly cảnh khổ,
Phải tự quyết nhảy ra;*
1140. *Không tham của dương thế,
Chẳng nhiễm cảnh Ta bà.
Nguyện vãng sanh Cực Lạc,
Quyết đợc tọa Liên hoa;
Tâm không rời Phật tổ,
Lòng chẳng cách Di Đà.
Luôn luôn lo tự giác,
Thường thường nhớ giác tha;
Thương người như cật ruột,
Giúp người tợ giúp ta.*
1150. *Lo khai trí Bát nhã
Lo mở tánh Ma-ha;
Việc khó làm làm đợc,
Điều khó nhẫn nhẫn qua.
Vì người vui bố thí,
Vì người vui xuất gia;
Công đức không riêng hưởng,
Công đức cho muôn nhà.
Từ bi khắp thiên hạ,
Chẳng từ bi riêng ta;*
1160. *Khi đợc tâm như thế,
Không gọi Phật cũng ra.
Phật sẵn nơi sanh chúng,
Phật ở khắp Ta bà;
Người đợc lòng như Phật,
Tất cùng Phật hợp hòa.
Người mê không thấy Phật,
Phật giác thấy người ta;*

1170. *Tu ở nơi am tự,
 Hoặc tu ở tại gia.
 Đều là có Phật cả,
 Chớ phân biệt gần xa;
 Thành tựu mau hay chậm,
 Do tâm lực mình ra.
 Lấy đó làm căn bản,
 Để cầu đạo Thích Ca;
 Cũng lấy đó làm chánh,
 Để niệm Phật Di Đà.
 Tu hành được thế ấy,
 Không lầm lạc đường tà;*
1180. *Điều này nên nhớ kỹ,
 Khuyến tấn khắp chư gia.*

- Theo kệ này để bước đi ra,
 Đường tu học sẽ là nên được.
 Muốn bá tánh đều khai huệ phước.
 Bài kệ này hẹn ước truyền sâu;
 Giúp nữ nam sớm thấy đạo mâu,
 Khỏi sợ lạc bước vào tà kiến.
 Nếu tâm đức thường lo trau luyện,
 Tội lỗi không còn diễn lan ra;
1190. Phước biết lo thì tội biết xa,
 Phật biết kính thì ma biết lánh,
 Người có đạo phải nên có hạnh,
 Hạnh không xong đạo chẳng hề rời;
 Đạo hạnh cần nhứt quyết trau giồi,
 Khi toàn thiện là người chánh đạo.
 Tội hay phước đều do mình tạo,
 Cố nhiên đời hay đạo cũng mình;
 Phải cần nên đầy đủ đức tin,
 Tự điều khiển lòng mình trong sạch.
1200. Tâm cứng cõi dám so thiết thạch,
 Tánh sạch trong bì kíp ngọc châu;
 Trong biển đời chẳng để đời câu,
 Sức tự chủ lúc nào cũng có.
 Biết quấy sai thì lòng tự bỏ,
 Biết chánh chơn thì cố tâm làm;
 Được trở nên nhập Thánh siêu phàm,

- Hầu hết cũng nhờ tâm tự quyết.
Việc đời có ai mà chẳng tiếc,
Nhưng không ham vì biết đời tàn;
1210. Lo tu hành cam chịu gian nan,
Vì biết đạo là đàng cứu cánh.
Phàm có thể trở nên Thần Thánh,
Nếu như người bỏ đặng phàm tâm;
Không để lòng tái phạm lỗi lầm,
Từ đó sẽ chứng chơn đạo quả.
Phật cùng người có đâu xa lạ,
Không gặp nhau vì dạ khác nhau;
Nếu cho lòng cùng một sắc màu,
Người cùng Phật hòa nhau tức khắc.
1220. Được thấy Phật thì ma hết bắt,
Đạo khi nên đời tất được xong;
Rán tu cho phước huệ viên thông,
Đừng để uông phí công hương khói.
Như bài kệ vừa qua đã nói,
Làm Phật, Ma tự hỏi lòng mình;
Nếu muốn cho khỏi kiếp tử sinh,
Tự mình phải tu hành chơn chánh.
Mười điều dữ hoàn toàn xa tránh,
Mười điều lành cố gắng làm xong;
1230. Việc hồng trần vọng tưởng cũng không,
Đường Phật pháp một lòng tinh tấn.
Bị sự thế buộc bao nhiêu bận,
Rán gỡ ra cho đặng tự do;
Khổ Ta bà tất chẳng còn lo,
Được khoái lạc vốn là ngày ấy.
Trong lòng này vừa suy đến đấy,
Kể được bài kệ dạy nói thêm
Rằng:
- Chỗ nào có vạn vật,
Chỗ ấy có pháp Phật;
Chúng sanh đếm không cùng,
Pháp Phật tính chẳng hết.
Phật luôn nhớ chúng sanh,
Chúng sanh thường quên Phật;
Di Đà độ không ngừng,
Phật Tổ cứu chẳng dứt.*
- 1240.

- Cả mười phương Như Lai,
 Cùng khắp chư Bồ Tát,
 Nào là lo cứu sanh,
 Nào là lo độ thác.
 1250. Khi độ bằng ngôn từ,
 Khi độ bằng tài vật;
 Tùy phương mà giúp người,
 Tùy người mà nói pháp.
 Vì người mà xả thân,
 Vì người mà nhân nhục;
 Cho chúng sanh từ bi,
 Cho chúng sanh công đức.
 Vì chúng sanh mà sanh,
 Vì chúng sanh mà tịch;
 1260. Phương tiện gieo duyên lành,
 Phương tiện truyền đạo đức.
 Hoặc độ ngay kiếp này,
 Hoặc độ nơi kiếp khác;
 Cứu chúng sanh được vui,
 Cứu chúng sanh khỏi ác.
 Chư Phật cứu độ luôn,
 Dù đến vô số kiếp;
 Phật độ thế đành rồi,
 Thế gian tự độ tiếp.
 1270. Để cho Phật độ không,
 Độ bao giờ cho hết;
 Vui do chúng sanh gây,
 Khổ do chúng sanh diệt.
 Vừa tự độ lấy mình,
 Vừa cầu xin Phật giúp;
 Biết lợi được có thuyên,
 Tất khỏi lo chết ngụp.
 Lợi ích cả hai phương,
 Tự lực và tha lực;
 1280. Chúng sanh có nhiều người,
 Quá ý lại nơi Phật
 Chỉ niệm Phật cho nhiều,
 Không lo hành đạo đức;
 Ngoài miệng niệm Nam Mô,
 Trong lòng còn tích ác.

1290. *Thế là trái tu hành,
Thế là trái lời Phật;
Phật chỉ độ hiền lương,
Phật không độ hung ác.
Trước ác mà sau hiền,
Tất nhiên là Phật giúp;
Trước hiền mà sau hung,
Tất Phật không thể vớt.
Mình biết mình còn hung,
Phật biết thừa mình ác;
Người ôm cái ác tâm,
Thật luống công niệm Phật
Phật tuy rất từ bi,
Không vị tư ai hết;
1300. Phật không giúp người này,
Để làm hại người khác.
Lòng Phật rất công bình,
Phân minh rành thiện ác;
Trông Phật như ý phàm,
Tất là sai tánh Phật
Nên lấy tâm công bình,
Nên lấy lòng chơn chất;
Để mà niệm Di Đà,
Để mà cầu chư Phật
1310. Thế mới gọi nhà tu,
Thế mới gọi đạo đức;
Niệm thế sẽ chứng thành,
Niệm thế sẽ hiệu lực.
Ấy là chơn tu hành,
Ấy là chơn niệm Phật;
Nam nữ cõi thế gian,
Niệm như vậy khỏi lạc.*

- Cách niệm Phật chỉ cho đích xác,
Lòng từ bi phân tách rõ ràng;
1320. Lời kệ qua giúp kẻ thế gian
Càng thêm được vững vàng tin tưởng.
Nếu mình cố gắng lo tu dưỡng,
Tất Phật không hẹp lượng với mình;
Phật từ bi cứu độ chúng sanh,

- Chẳng phụ kẻ hữu tình với Phật.
 Người niệm Phật được lòng thành thật,
 Đương nhiên là có Phật vãng lai;
 Phật không hề bỏ sót một ai,
 Nếu người ấy tâm hoài đến Phật
1330. Trừ những kẻ lòng đầy gian ác,
 Niệm Phật trong giây lát rồi thôi;
 Hoặc những người niệm Phật ngoài môi,
 Trong lòng chẳng thật người tin Phật
 Tu giả dối chỉ thêm tội ác,
 Không bao giờ được Phật hộ trì;
 Chớ tưởng rằng Đức Phật từ bi,
 Độ tất cả bất tri lành dữ.
 Biết niệm Phật rán làm thiện sự,
 Phước sanh thì nghiệp dữ tiêu đi.
1340. Nếu người không gây tội lỗi gì,
 Thêm niệm Phật càng qui Phật chóng.
 Ví như kẻ của tiền dư đọng,
 Mà làm thêm chắc đặng mau giàu;
 Còn người nghèo mà biết cần lao,
 Tất là khỏi bị câu đói rách.
 Như bài kệ qua rồi đã vạch,
 Phật hay ma vốn thật tại mình;
 Người há không trau sửa tánh tình,
 Đề cho được trọn lành như Phật.
1350. Tuy sống giữa đời đầy vật chất,
 Sanh nhai bằng nghề nghiệp chánh chơn;
 Được thế là mới gọi hiền nhơn,
 Và cũng đứng vào hàng trong sạch.
 Nuôi sống cố nhiên là nhiều cách,
 Nhưng nó không bắt buộc làm hung;
 Làm hiền lành chơn chánh hiếu trung;
 Đời sống có thể cung cấp được.
 Tại sao phải làm điều bạo ngược,
 Chẳng những là ô trược thân danh,
1360. Mà còn làm đời sống bất lành,
 Các tội lỗi buộc ràng mỗi bữa.
 Nên xét kỹ tự mình lo sửa,
 Cho lương tâm không hổ với đời;
 Dù người không tin tưởng Phật Trời,

- Cũng phải biết việc người tốt xấu.
Việc tốt đẹp thì nên tạo cầu,
Điều xấu xa thì chớ tập tành;
Luật pháp cần tôn trọng tuân hành,
Việc làm phải tốt lành chơn chánh.
1370. Quyền lợi của người nên trọng kính,
Và nên lo an định quốc dân;
Dù không tu cũng sánh bực Thần,
Đương nhiên quý báu hơn tu đối.
Sống đời chẳng để cho phạm tội,
Tuy người nhưng đáng gọi Thần Tiên;
Ai cũng đều ăn ở lương hiền,
Xã hội chẳng trở nên hỗn loạn.
Giúp cuộc sống cho nhau chính đáng,
Mỗi người đều có bốn phận lo;
1380. Dân hiền hòa cùng được ấm no,
Nước nhà cũng khỏi lo sanh biến.
Nếu đức hạnh của người tiến triển,
Thì sự tu sẽ đến chẳng không;
Đạo lý luôn có sẵn nơi lòng,
Có dịp đến thì trông thấy nó.
Thấy Phật cũng đến từ chỗ đó,
Nếu lòng người đừng có lãng quên;
Cũng như lời kệ đã nói trên,
Người có thể làm nên Tiên Phật.
1390. Tánh tự chủ nếu không để mất,
Thì là không bị vật khiến sai;
Sẽ trở nên người tốt lành ngay,
Dù có lỗi những ngày quá khứ.
Tội nơi tâm lấy tâm trừ khử,
Tự lòng mình đổi dữ ra lành;
Thế cho nên chỉ một khắc canh,
Từ trước đổi ra thanh chẳng khó.
Đã có lắm người như thế đó,
Chỉ phút giây được tỏ đạo màu;
1400. Khác nào như đêm tối đã lâu,
Trong tức khắc trời soi sáng cả.
Quyết tu sẽ có ngày đắc quả,
Đúng như câu vạn sự do tâm;
Học Phật đừng quên chữ thậm thâm,

- Người bền chí sẽ tầm được đạo.
 Lấy nhẫn nhục chịu khi khảo đảo,
 Dem giới răn để bảo vệ lòng;
 Việc khó khăn và lúc gai chông,
 Đủ nghị lực với lòng tin tưởng.
1410. Cảnh xung quanh có nhiều ảnh hưởng,
 Đừng để cho ép uổng được mình;
 Trí huệ đem phán xét sự tình,
 Thiên định lấy ra bình tâm địa.
 Bao nhiêu đó biết lo trau tria,
 Trên đường tu không ngã nửa chừng;
 Chỉ một đời đủ chứng Phật Thần,
 Không cần phải xả thân nhiều kiếp.
 Đến đây tiếng kệ cho nghe tiếp,
 Rằng:
1420. *Cõi Ta Bà thế giới,
 Hữu hình thì tất hoại;
 Vạn vật chung số phận,
 Chẳng phải riêng hơn loại.
 Ai cũng lo nghèo giàu,
 Ai cũng lo thắng bại;
 Giàu nghèo rồi cũng thôi,
 Thắng bại rồi cũng bãi.
 Người đời không trường sanh,
 Sự vật chẳng tồn tại;
 Vật nối nhau tiêu tàn,
 Người nối nhau chết mãi.*
1430. *Cách sống có nhiều phương,
 Cách chết cũng nhiều loại;
 Sống đều sống không lâu,
 Chết đều thân tan hoại.
 Ý dục lớn như non,
 Lòng tham sâu tựa hải;
 Người với người gian lừa,
 Người với người giết hại.
 Ai cũng tưởng khôn ngoan,*
1440. *Không ai cho ngu dại;
 Người là chỗ hơn thua,
 Người là nơi lợi hại.
 Ai cũng muốn thành công,*

1450. *Không ai mong thất bại;
Nào việc dữ việc lành,
Nào việc quấy việc phải.
Mỗi người muốn khác nhau,
Trong thế giới nhơn loại;
Do đó sanh cạnh tranh,
Do đó sanh biến cải.
Vô số cuộc lệ rơi,
Vô số cảnh máu chảy;
Đời là bãi tha ma,
Đời là cái khổ hải.
Khổ chẳng phải tại trời,
Mà khổ do nhơn loại;
Nên khuyên nhau hiền từ,
Nên khuyên nhau hối cải.
Khá làm phước làm nhân,
1460. *Khá tương thân tương ái;
Giúp nhau được sanh tồn,
Giúp nhau khỏi sát hại.
Cho nhau đủ gạo cơm,
Cho nhau có lụa vải;
Vật dụng được đủ đầy,
Phương tiện được rộng rãi.
Không còn kẻ vô liêm,
Không còn người mất dạy;
Học thức được đồng đều,
1470. *Đức hạnh ai như nấy.
Giúp nhau được sướng vui,
Giúp nhau được an thái;
Tạo Thiên đường thế gian,
Tạo Cực Lạc hiện tại.
Ai cũng được từ bi,
Ai cũng lo bác ái;
Mạng người biết kính yêu,
Của người không cướp lấy,
Được tâm hồn cao siêu,
1480. *Được tinh thần quảng đại;
Đời sống hết đói nghèo,
Lòng dạ hết ngu dại.
Người bình đẳng như nhau,****

- Cảnh an ninh được mãi;
 Nghiệp mê người chẳng gây,
 Cõi khổ tất biến cải.
 Có thể dứt luân hồi,
 Có thể ngăn kiếp hoại;
 Sanh tử đổi Niết Bàn,
 Oan khiên đổi tự tại.
 Người người được thanh nhàn,
 Người người không chướng ngại;
 Chúng sanh cõi Ta bà,
 Cũng nên suy xét lại.
 Mau hợp lực đồng tâm,
 Để lấp xong khổ hải;
 Giải thoát là tối cần,
 Tử sanh là trọng đại.
 Ngày giờ qua rất mau,
 Khuyên người chớ trễ nãi;
 Mỗi bữa cố tiến lên,
 Đừng phút nào lùi lại.
 Cần nói chí Phật đà,
 Nên rộng tình hơn loại;
 Lo cho cả hơn sanh,
 Được an vui mãi mãi.***

- Con người sống trong thời hiện tại,
 Mặc dù là thông thái văn minh;
 Nhưng vẫn còn trong cảnh tử sinh,
 1510. Theo định luật hữu hình tất hoại.
 Người vẫn bệnh vẫn già chết mãi,
 Vật có sanh đều hoại đều tàn;
 Khổ não còn đầy giữa thế gian,
 Thân người rớt cuộc hoàn tro bụi.
 Sự vật thay chế nhiều thứ mới,
 Già chết xem còn cũ như xưa;
 Sức lên trời xuống biển có thừa,
 Nhưng thiếu sức ngăn ngừa thân chết.
 Giàu sang bỏ xác rồi cũng hết,
 1520. Nghèo hèn hơi thở dứt cũng thôi;
 Hỏi cái chi là của người đời?
 Trả lời chẳng có gì tất cả.

*Chỉ một cuộc lữ hành xú lạ,
Về rồi thôi không thể mang theo;
Đời khác chi là cảnh bọt bèo,
Không thể tránh khỏi ngày tan rã.
Thật là kiếp con người tạm giả,
Thế gian là mồ mả của người;
Kể từ khi mới có đất trời,*

1530. Kéo dài đến cõi đời hiện tại.
Trái đất của người đang ở đây,
Không chỗ nào chẳng có thầy chôn;
Thầy người này ra đất ra bùn,
Mọc rau cỏ nuôi thân người khác.
Thầy kiếp trước mọc lên rau rác,
Kiếp sau ăn không biết là thường;
Người nói nhau chịu chết một đường,
Dù tài trí không phương cạy gỡ.
Kiếp sống ngắn lo lường vô số,
1540. Ít sự vui sự khổ thì nhiều;
Ngày tháng quanh quẩn có bấy nhiêu,
Xưa nay vẫn một chiều không khác.
Người này thác kể người kia thác,
Sự thác là kết cuộc đời người;
Bất luận ai sống dưới gầm trời,
Không tránh khỏi ngày hơi thở dứt.
Thế thì khá nên tin lời Phật,
Lo tu cho giải thoát kiếp phàm;
Các nghiệp mê cõi thế không làm,
1550. Tất là khỏi bị sanh tử kiếp.
Tạo nghiệp tất nhiên là thọ nghiệp,
Nghiệp nào thì chịu kiếp nấy ra;
Nghiệp người ta sanh kiếp người ta,
Nghiệp thú vật sanh ra thú vật.
Nghiệp ác tất rơi vào chỗ ác,
Nghiệp lành thì được gặp chỗ lành;
Chúng sanh tùy nghiệp tạo mà sanh,
Có sanh tất phải đành có tử.
Việc sanh tử muốn cho rảnh sự,
1560. Nghiệp hồng trần chớ thứ nào gây;
Lo tu hành cầu đạo Như Lai,
Tâm ô nhiễm trần ai giữ sạch.

- Trong lòng tưởng Phật không hờ cách,
 Nhìn thế gian bằng mắt từ bi;
 Thấy khổ lo cứu hết khổ nguy,
 Thấy mê độ mê si được khỏi.
 Làm phước đức không làm tội lỗi,
 Lợi cho đời chẳng hại người đời;
 Ở phạm nhưng phạm tánh đã rời,
 1570. Chắc chắn nghiệp luân hồi hết được.
 Mọi người biết đua nhau làm phước,
 Chẳng những cùng sống được an vui;
 Còn giúp khi thác khỏi luân hồi,
 Nhứt là khỏi sanh nơi thống khổ.
 Người há chẳng cùng nhau tế độ,
 Diu dắt qua khỏi lộ tử sanh,
 Tế độ nhau được sống no lành,
 Là được biết tu hành giải thoát.
 Nghĩ đến đây kể bài kệ khác,
 1580. Cho nghe qua những việc như sau
 Rằng:
- Những điều người đã nghĩ,
 Đúng như lời Phật chỉ;
 Kiếp chúng sanh vô thường,
 Cõi thế gian mộng mị.
 Cứ nói nhau sanh thành,
 Cứ nói nhau tiêu hủy;
 Không phải là mới đây,
 Mà đã từ vô thủy.
 Khổ lão không thể ngăn,
 1590. Khổ tử không thể trị;
 Thời đại có khác nhau,
 Sống chết vẫn một lý.
 Đen trắng khác mặt mày,
 Vui buồn đồng tánh ý;
 Sống theo lối cảm tình,
 Sống theo lòng ích kỷ.
 Nào tha thiết ái ân,
 Nào mong cầu danh vị;
 Kẻ trẻ chưa vừa lòng,
 1600. Người già chẳng mãn ý.
 Ai cũng muốn trường sanh,*

- Ai cũng muốn phú quý;
Bịnh tật ai cũng ghê,
Chết chóc ai cũng ky.
Nhưng bịnh tật khó lìa,
Nhưng chết chóc khó tị;
Ai cũng tốn công lao,
Ai cũng hao tâm trí,
Thân sống không giữ còn,
1610. Muốn ham chẳng được phỉ;
Định mạng của người đời,
Xưa nay không sai dị
Người cũng nên tỉnh hồi,
Người cũng nên suy nghĩ;
Giải thoát kiếp vô thường,
Ly khai đời mộng mị.
Bằng cách học từ bi,
Bằng cách tìm chân lý;
Chinh phục máy càn khôn,
1620. Thông qua cõi huyền bí.
Cửa luân hồi hết vào,
Biển tử sanh hết lụy;
Luôn luôn được trường tồn,
Thường thường được như ý.
Ấy mới chon vinh quang,
Ấy mới chon địa vị;
Người đạt tới mức này,
Thật là chon giá trị.
Người đời càng văn minh,
1630. Việc sống chết càng nghĩ;
Tìm cách trừ khổ đau,
Cho người đời hoan hỷ.
Phật cũng vì tử sanh,
Đem pháp tu ra chỉ;
Hiện tại được an vui,
Hậu lai hết khổ lụy,
Nghe lời Phật thì hòa,
Nghe lời Phật hết nguy;
Phật hoàn toàn từ bi,
1640. Phật hoàn toàn chân lý.
Vì chúng sanh mà làm,*

- Vì chúng sanh mà nghĩ;
 Tu cho cả chúng sanh,
 Không tu cho ích kỷ,
 Giúp mọi người phước duyên,
 Giúp mọi người huệ trí;
 Thấy tai nạn lo trừ,
 Thấy bệnh tật lo trị.
 Độ người hết khổ sầu,
 Độ người hết phiền lụy;
 Thật lòng thành mà tu,
 Thật lòng thương mà thí.
 Đó mới thật tu hiền,
 Đó mới thật đạo lý;
 Kẻ học đạo rán hành,
 Người mộ tu khá nghĩ.
 Đạo Phật là chánh minh,
 Đạo Phật không hồ mị;
 Xưa nay chẳng đổi dời,
 Người đời nên xét kỹ.
 Làm theo lời Phật khuyên,
 Đi theo đường Phật chỉ;
 Thống khổ không còn mang,
 Luân hồi không còn bị.
 Thật tự tại tự do,
 Thật tự thân tự trị.***

- Kệ đã qua nhưng lòng còn nghĩ,
 Đạo Phật là chơn lý vô cùng;
 Vì cứu đời vì lợi ích chung
 1670. Thật bác ái thật lòng từ mẫn.
 Nếu sanh tử người không vương vấn,
 Đạo Phật không còn bận khai trương;
 Ngày nào người sanh tử còn vương,
 Ngày ấy vẫn còn trương đạo Phật.
 Kẻ lầm lạc ra tay diu dắt,
 Người đắm chìm ra sức vớt lên;
 Chẳng mong ai nghĩa trả ơn đền,
 Ấy bốn phận thiêng liêng đạo Phật.
 Giúp sanh chúng ấm no vật chất,
 1680. Còn giúp cho sáng suốt tinh thần;

- Biết mở đường lập mạng an thân,
Thoát khỏi cảnh mộng trần tạm kiếp.
Việc độ thể luôn luôn được tiếp,
Thời nọ qua thời khác nối theo;
Cứu chúng sanh khỏi kiếp bọt bèo,
Đó là cái mục tiêu Đạo Phật
Tình yêu chúng không bao giờ mất,
Việc độ đời sau trước một niềm;
Khi bình thì lo độ không im,
1690. Lúc loạn cũng vẫn tìm cứu vớt.
Nếu đau khổ chúng sanh chưa bớt;
Đạo Phật còn cần được rộng khai;
Đem an vui tất cả Nhơn loài,
Đem hòa nhã Đông Tây Nam Bắc.
Giải cứu cảnh sống đời gay gắt,
Phá tan bao thế lực bất công;
Thực hiện cho người được tương đồng,
Hết cách biệt ở trong đời sống.
Mọi người nối liền dây cảm động,
1700. Giúp đỡ nhau kính trọng lẫn nhau;
Cả hai bề trí đức nâng cao,
Đề được khỏi phạm vào tội lỗi.
Đạo Phật giúp người đường phúc lợi,
Đạo Phật cho người lối quang minh;
Đạo Phật là độ tử độ sinh,
Đạo Phật vốn trọn lành trọn sáng.
Đạo Phật chẳng nói làm mù quáng,
Đạo Phật không mê tín dị đoan;
Đạo Phật là cứu khổ thế gian,
1710. Đạo Phật rất minh quang đường lối.
Xưa nay vẫn một niềm cứu rỗi,
Cứu xác thân cứu tới linh hồn;
Đáng kính thay Đức Phật Thế Tôn,
Cho sanh chúng con đường Phật Đạo.
Do đường ấy thoát vòng khổ não,
Dữ hóa lành hung bạo hóa hiền;
Được tỉnh ra khỏi giấc sâu miên,
Từ biển ái được lên bờ giác.
Biết rõ nẻo luân hồi sống thác,
1720. Không còn gây tạo các nghiệp mê;

- Quyết phát tâm cầu đạo Bồ Đề,
 Cho khỏi kiếp u mê trọng trước.
 Nếu không Phật không thầy chỉ trước,
 Đường tử sanh đâu biết chặn ngăn;
 Từ bi thay chư Phật Pháp Tăng,
 Ân đức ấy biển non khó sánh.
 Rất mong mỗi thập phương bá tánh,
 Nghe kệ kinh được tỉnh ngộ lòng
 Do theo đường Phật giáo lướt xông.
1730. Về Cực Lạc lánh vòng tục lụy.
 Hôm sớm một lòng gìn đạo lý,
 Chịu khó khăn trì chí tu hành;
 Rèn tâm hồn cho được cao thanh,
 Sửa tánh nét trở nên hiền đức.
 Cách ăn nói hoàn toàn chơn chất,
 Công việc làm rất mực thẳng ngay;
 Riêng mình không mưu việc hại ai,
 Cũng chẳng xúi người gây việc dữ.
 Lấy lòng thật đem ra đối xử,
1740. Dùng công tâm xét nghĩ sự đời;
 Thường khoan dung rộng lượng cho người,
 Lo nâng đỡ tài bồi dân chúng.
 Trau thân phận cho đời hữu dụng,
 Ở thanh liêm cho chúng soi gương;
 Hành vi cần giữ được thích đương,
 Tư tưởng phải cho luôn chánh đáng.
 Gặp việc nghĩa cố làm không chán,
 Trên đường tu gai ngạnh chẳng nao;
 Nghĩa càng làm ý chí càng cao,
1750. Tu càng luyện não đầu càng mạnh.
 Lúc nào cũng chủ trong tâm tánh,
 Không để cho ngoại cảnh cầm đầu;
 Luôn luôn đi theo chí nguyện cầu,
 Đó mới thật học câu Phật Giáo.
 Nếu dân chúng đồng tâm hành đạo,
 Đúng như lời Phật bảo trong kinh;
 Tất nhiên là thiên hạ thái bình
 Ai cũng được no lành cơm áo.
 Trong nhà chẳng sanh điều xào xáo,
1760. Ngoài ngõ không loạn bạo xảy ra;

- Chỗ xa gần cũng được an hòa,
Người đây đó đều là vui vẻ.
Biết lễ nghĩa từ già chí trẻ,
Biết khiêm cung chẳng kể nào không;
Luật nước nhà ai cũng biết tòng,
Việc xã hội người đồng lo tới.
Ai cũng biết “đĩ hòa vi quới”,
Ai cũng lo phúc lợi giúp nhau
Cái tinh thần tự giác nâng cao,
1770. Tánh phục thiện lúc nào cũng có.
Trau tâm trí luôn luôn sáng tỏ,
Rèn tánh lành đầy đủ hiền lương;
Cứu giúp người là việc chủ trương,
Giải thoát vốn là đường duy nhất.
Các việc ấy của người đạo Phật,
Rất rõ ràng không chút lu mờ;
Kể từ xưa cho đến bây giờ,
Chơn đạo Phật vẫn là như thế.
Đọc kỹ lại lời trong kinh kệ,
1780. Người sẽ trông thấy rõ mười phần;
Đạo Phật không độc thiện kỳ thân,
Mà đạo Phật là chân đại độ.
Đạo Phật cũng là chân giác ngộ,
Không bao giờ thoái hóa tinh thần;
Luôn luôn là ở sát bên dân,
Phương tiện độ khách trần mọi mặt.
Mình được giác độ cho người giác,
Mình được vui đem sót người vui;
Thật lòng thương giúp đỡ mọi người,
1790. Đó là kẻ tu nơi cửa Phật.
Phật chẳng bảo tu ngồi nhắm mắt,
Phật bảo tu hoạt bát tinh thần;
Mở từ bi tế thế độ dân,
Mở trí huệ đưa thân dắt chúng.
Gặp khi dững phi thường anh dững,
Gặp khi nhu rất đúng hòa nhu;
Ngày đêm lo công đức là tu,
Chơn tu chẳng khi nào yếm thế.
Bao giờ cũng lo bề cứu tế,
1800. Đó mới là thật kẻ tu hành;

- Và tu như vậy sẽ đắc thành,
 Ai còn dám cho rằng vô ích.
 Tu sai cách nên người chỉ trích,
 Tu đúng theo lời Phật ai chê;
 Tu bướng càng tức thị tu mê
 Tu suy xét ấy là tu tỉnh.
 Tu mê chẳng bao giờ kiến tánh,
 Tu tỉnh thì chắc đặng minh tâm;
 Kiến tánh rồi sự vật hết làm,
1810. Minh tâm được huyền thâm rõ thấu.
 Hết làm lạc thì không trần cấu,
 Rõ huyền thâm chẳng bấu tục phạm;
 Trần cấu không thì nghiệp hết giam,
 Tục phạm chẳng tức làm Phật Thánh.
 Tu niệm phải chú nơi kiến tánh,
 Hành đạo cần đạt đến minh tâm;
 Ấy là điều tu sĩ kiếm tâm,
 Dù rằng phải hy sanh cao giá.
 Tu hành cố nhiên cầu đắc quả,
1820. Đắc quả rồi càng độ chúng sanh;
 Độ sống lành độ chết cũng lành,
 Đó là cái chơn tình nhà Phật.
 Mong những kẻ mộ đường đạo đức,
 Rán tìm ra nguồn gốc sự tu;
 Hầu làm cho đạo Phật hết lu,
 Đánh thức kẻ từ lâu lâm hiểu.
 Được thấy đạo Phật không thể thiếu,
 Công đức kia của triệu không bì;
 Đó mới là thật kẻ tu trì,
1830. Đó mới thật người qui y Phật.
 Tu thế mới không xa sự thật,
 Tu thế là hạnh phúc cho đời;
 Xưa nay cho đến suốt hậu thời,
 Tu ấy đáng cho người ghi nhớ.
 Vừa tới đây kẻ nghe kẻ tỏ,
 Rằng:
- Như lời kệ nói qua,
 Hiện tại cõi Ta Bà;
 Nhằm thời kỳ mạt pháp,
 Cửa Phật vắng người ta.*

1840. *Ít người tu chơn chánh,
Nhiều kẻ học ma tà;
Ngoài đường nhiều Phật tử,
Trong chùa lắm sãi ma.
Nhiều kẻ tu tự lợi,
Ít người tu lợi tha;
Chỉ tu nơi cửa miệng,
Hoặc tu ở cà sa.
Không giáo truyền Phật Pháp,
Chẳng cứu độ người ta.*
1850. *Từ bi không thực hiện,
Bố thí chẳng làm ra.
Thấy mê đành ngoảnh mặt,
Nghe khổ nỡ bỏ qua;
Xã hội không màng biết,
Nhơn sanh chẳng thiết tha.
Cách tu như thế đó,
Trái lời của Phật Đà;
Khiến người đời phê phán,
Khiến ngoại đạo kêu ca.*
1860. *Cho tu hành vô ích,
Cho tôn giáo mù lòa;
Gây nghi ngờ bá tánh,
Làm chán nản đàn na.
Lòng tin lần lần kém,
Cửa Phật lần lần xa;
Quay theo đường tội ác,
Trở lại lối yêu ma.
Những tăng ni tu dối,
Những đạo chúng lòng tà;*
1870. *Chớ ần dương nương Phật,
Đừng lợi dụng bá gia.
Khá nhớ ơn Tam Bảo,
Nên đáp nghĩa đàn na;
Dùng áo cơm bá tánh,
Phải cứu độ người ta.
Phật pháp lo phổ biến,
Công đức lo tạo ra;
Thuyền từ đưa đây đó,
Đuốc huệ rọi gần xa.*

1880. *Kêu người lo tu tỉnh,
Khuyên kẻ niệm Di Đà;
Thấy chánh khuyên thêm chánh,
Thấy tà khuyên bỏ tà.
Mùi thiền xông khắp chốn,
Nước tịnh rưới muôn nhà;
Tăng cao lòng tin Phật.
Mở rộng đạo Thích Ca.
Đó mới là hành đạo,
Đó mới là thiền gia;*
1890. *Đạo hưng do tăng chánh,
Nước thanh do dân hòa.
Quan hệ ấy khá nhớ,
Trách nhiệm ấy đừng xa;
Những người tu cư sĩ,
Cũng như kẻ xuất gia.
Bổn phận cần gìn giữ,
Qui tắc chớ bỏ qua;
Cư sĩ tròn cư sĩ,
Xuất gia tròn xuất gia.*
1900. *Lo thoát ly trần tục,
Lo cứu độ người ta;
Mục đích ấy ôm chặt,
Chí nguyện ấy thiết tha.
Gian lao không lùi bước,
Chướng ngại cố vượt qua;
Nếu quyết tu như thế,
Tất nhiên Phật hiện ra.
Đạo quả được mình chứng,
Công đức được bao la;*
1910. *Chúng sanh đời mạt pháp,
Tu như vậy mới là...*

Những lời trong bài kệ nói qua,
Rất mong kẻ gần xa chú ý.
Hạng xuất gia như người cư sĩ,
Đồng nhất tề đạo lý lo xong;
Không thẹn nơi Tam Bảo hội đồng,
Cũng chẳng hổ ở trong bè bạn.
Tâm cố định có ngày hết loạn,

- Đạo cô tu sớm muộn cũng thành;
1920. Tu vốn là quan trọng sự hành,
Hành đạo được là thành quả được.
Muốn tu chớ để lòng nhu nhược,
Phải quyết tâm nỗ lực thi hành;
Lòng thì chung lo việc làm lành,
Luôn nuôi chí cầu sanh Phật Quốc.
Quyết tìm kiếm cho ra cảnh thật,
Khác hơn muôn sự vật tạm trần;
Trước độ mình khỏi chuyển luân thân,
Sau cứu kẻ khác an lạc kiếp.
1930. Nhứt nguyện chẳng tạo gây ác nghiệp,
Dứt con đường tái kiếp phàm phu;
Vẫn biết rằng đạo Phật khó tu,
Nhưng lòng quyết tu cầu cho được.
Nhu lời kệ đã vừa nói trước,
Nay nhằm kỳ mat pháp chơn truyền;
Rất ít người cùng Phật hữu duyên,
Vì lẽ đó cửa thiền vắng khách.
Nếu có kẻ khởi tâm tưởng Phật,
Ấy là do tiền kiếp hữu căn;
1940. Nếu con đường Phật pháp cứ phẳng,
Nhứt định cõi Niết Bàn đến được.
Gặp gai góc nếu không lùi bước,
Tất nhiên là đi được tới nơi;
Sự nên hư do ở lòng người,
Thành bại chớ đổ nơi Trời Phật.
Đời là giả hay là chơn thật,
Đề tâm suy xét tất biết ngay;
Đời chính là một giấc mộng say,
Đời là cõi chôn thân thiên hạ.
1950. Thấy như thật nhưng toàn dối giả,
Không một ai được thỏa tâm lòng;
Rốt cuộc điều chi cũng hóa không,
Dù người có luống công bịn rịn.
Nào phú quý nào mùi chung đỉnh,
Nào công danh nào miếng lợi quyền;
Nhu vùng mây như bọt nước xuyên,
Không thể giữ được thiên tuế nguyệt.
Số định của người là sanh diệt,

- Vạn vật là đồng kiếp vô thường;
 1960. Có lên mây cũng khó ẩn nung,
 Dù xuống đất vô phương trốn thoát.
 Cái chết vẫn luôn luôn đeo sát,
 Dù người không muốn thác mặc tình;
 Thấy rằng trong đời của nhơn sinh,
 Có ẩn súc vô hình chi phối.
 Mang xác thịt không ai tránh nổi,
 Sanh làm người đều phải như nhau;
 Trẻ rồi già rồi yếu rồi đau,
 Rồi phải chết người nào chạy khỏi.
1970. Ấy sự thật không cần phải hỏi,
 Ai cũng đều biết rọi như nhau;
 Há không tìm phương pháp siêu cao,
 Hầu sớm có tầu đào kiếp chết.
 Nghe lời Phật nợ trần trả hết,
 Nghiệp thế gian nhất thiết không gây;
 Tất nhiên đường sanh tử khỏi ngay,
 Không duyên có đầu thai lại nữa.
 Lo tu gấp chớ nên lần lựa,
 Đạo sớm thành nghiệp khổ sớm tan;
1980. Cái chết không biết được thời gian,
 Đợi gần tổng linh sàng thì muộn.
 Khi sắp chết trong lòng luống cuống,
 Không dễ gì niệm tưởng Di Đà;
 Có nhiều người Phật chẳng nhớ ra,
 Chết mê sáng hoặc là bất đắc.
 Như thế tất dứt đường Tiên Phật,
 Dù lai sanh cũng chắc vô duyên;
 Khó được nghe lời Phật pháp truyền,
 Kiếp luân chuyển nối liền không hở.
1990. Việc ấy rất đáng làm lo sợ,
 Hiện thời nên hồi ngộ mau đi;
 Một lòng thành cầu đạo qui y,
 Cho sớm được thoát ly mê khổ.
 Đời biến chuyển nay thành mai đổ,
 Sự luân lưu kim cổ một tuồng;
 Kẻ thì vui còn kẻ thì buồn,
 Buồn vui biến đổi luôn tâm trạng.
 Lật sử sách ra tra từ đoạn,

- Thấy tuồng đời như lạng sóng triều;
2000. Bất luận là buổi sớm buổi chiều,
Cứ lên xuống nổi theo không dứt.
Muru sự sống cạnh tranh đắc thất
Được thì vui còn mất thì buồn;
Cứ thế mà tiếp diễn ra luôn,
Rồi phải chết phải buông tất cả.
Kẻ nông phu hay nhà vương giả,
Chung qui đều thế cả không hơn;
Thế cho nên hầu hết chur nhờn,
Khuyên chớ có vị thân vị kỷ.
2010. Vì thân ấy có ngày phải hủy,
Dù gian ngoan cũng chỉ luông công;
Chi bằng nên mở chí đại đồng,
Giúp nhờn loại sống chung hạnh phúc.
Không thù hận không mang ác đức,
Lại cũng không người đục khoét nhau;
Cảnh vui tươi đâu cũng một màu,
Đó có phải là cao thượng nhỉ?
Nhân loại được thế là bình trị.
Đàn áp không khinh thị cũng không;
2020. Lúc sống cùng nhau chẳng ác lòng,
Khi thác tất là không báo oán.
Hòn lẩn xác trong đường tươi sáng,
Phật với người tất chẳng khác nhau;
Có phải chẳng là cảnh siêu cao,
Người nên để tâm vào việc ấy.
Kể nghe kệ khác vang dội lại.
Rằng:

- Ôm lấy chí cứu đời,
Không phải chỉ nhất thời;
Mà lúc nào cũng cứu,
Cứu đến lúc tàn hơi.*
2030. *Lành thì khuyên nên tấn,
Dữ thì khuyên nên thôi;
Người khổ tùy cứu khổ,
Người vui tùy cứu vui,
Hạng nào cũng tiện độ,
Không hạng nào bỏ trôi;
Tì-bi ban chốn chốn,*

2040. *Bác ái rải nơi nơi,
 Gọi người lo đạo đức,
 Khuyên kẻ rán tỉnh hồi;
 Chơn lý không ngớt tiếng,
 Phật pháp chẳng quên lời.
 Cứu độ luôn không nghỉ,
 Hoàng hóa luôn không thôi;
 Ấy thật người phụng Phật,
 Ấy thật kẻ yêu đời.
 Gian nan không chán nản,
 Trở ngại chẳng bồi hồi;
 Ai chê cũng không giận,
 Ai khen cũng không vui.
 Nghe chê cho chưa hiểu,
 Nghe khen cho tường thôi;
 Tu không vì khen ngợi,
 Tu không vì chê cười.
 Tu hành vì giải thoát,
 Cứu độ vì thương người;
 Muốn ai cũng hết khổ,
 Muốn ai cũng được vui
 Ấy là tình chơn Phật
 Ấy là phận cứu đời;
 Không quản cơn lao lý,
 Chẳng phiền lúc tả toì.
 An ninh cũng độ thế,
 Ly loạn cũng cứu đời;
 Tu cứu toàn thiên hạ,
 Đạo hóa khắp mọi nơi.
 Đáng độ không tiếc mạng,
 Đáng nói không tiếc lời;
 Giúp người được giải thoát,
 Giúp người hết nỗi trôi.
 2070. *Làm hạnh phúc hơn loại,
 Làm lợi ích mọi người;
 Tùy người đưa đến chốn,
 Tùy kẻ dắt tới nơi.
 Trống xem giờ mà đánh,
 Buồm xem gió mà khơi;
 Lấy trí huệ độ thế,**

- Dùng phương tiện cứu đời.
Mục đích làm tổ ngộ,
Chí nguyện làm an vui;
Người theo tôn chỉ Phật,
Tâm hạnh ấy nên soi.***

- Tuy nói rằng mat pháp rớt đời,
Nhưng lòng Phật thương người không giảm.
Tâm đạo đức người càng u ám,
Sự cứu an Phật Thánh càng tăng;
Tánh từ bi rộng lớn vô ngần (1),
Sức hóa độ chúng sanh không mỏi.
Đáng kính thay! Tâm hồn thượng cõi,
2090. Cao quý thay! Đường lối Phật gia;
Đối với ai cũng rất hải hà,
Lúc nào cũng xông pha cứu vớt.
Khiến người biết mở tâm chia sẻ,
Khiến người sanh lòng biết thương nhau;
Nhu nước làm vạn vật tươi màu,
Nhu trời giúp hoàn cầu ấm áp.
Hết mê muội nhờ ơn Phật pháp,
Khỏi lỗi lầm nhờ đức Thế Tôn;
Được biết đường giải cứu xác hồn,
2100. Là nhờ có chơn ngôn của Phật.
Không riêng chúng sanh nơi quả đất,
Cả chúng sanh ở khắp mười phương;
Cũng là nhờ có Phật chỉ đường,
Mới được biết rõ phương giải thoát.
Những người được về nơi Cực Lạc,
Số đông như là cát sông Hằng;
Đức Phật sâu biển khó lường bằng,
Ân Phật lớn núi không đo kịp.
Nghe lời Phật lo tu hiện kiếp,
2110. Tất nhiên là ác nghiệp hết mang;
Giải quyết xong đời sống thế gian,
Các đau khổ nghiệp oan đều dứt.
Sống khỏi cảnh kẻ giành người giựt,
Thác khỏi lo nợ chực oan chờ;
Hoàn toàn ra khỏi kiếp trước nợ,
Luân hồi hết sợ lo quần quít.

- Được thông thả không điều xiềng xích,
 Được an vui chẳng chút khổ sầu;
 Cảnh ấy người đời khá tâm cầu,
 2120. Nên cương quyết làm sao đạt tới.
 Phật đi trước chỉ cho đường lối,
 Mình làm theo tiếng gọi ắt nên;
 Tuy gốc gai khó nổi bước lên,
 Nếu bèn chí tất thiêng (2) quả được.
 Sự lao khổ phải mang chịu trước,
 Việc an vui sẽ đáp lại sau;
 Cứ ngồi yên một chỗ ước ao,
 Công việc chẳng thể nào thành tựu.
 Nếu người muốn Phật Tiên đến cứu,
 2130. Ít nhất là phải có lòng thành;
 Đạo muốn siêu mà chẳng chịu hành,
 Thì không thể nào thành đạo được.
 Nhớ lịch sử Thích Ca thuở trước,
 Tất nhiên là giải được nghi nan;
 Thích Ca xưa chịu lắm khổ nản,
 Mới là được đắc thành Phật quả.
 Các Tiên Thánh cũng như thế cả,
 Có ai tu thông thả mà thành;
 Người khá soi gương đó tu hành,
 2140. Chắc chắn được chứng minh đạo phẩm.
 Nên đề trí sớm khuya suy gẫm,
 Làm cho thân khỏi đắm chìm thêm;
 Cõi thế gian hết bị kẹt kềm,
 Địa ngục cũng không làm sa đọa.
 Được trường mạng như là Phật cả,
 Không còn mang tạm giả số căn;
 Bạn với chư Bồ Tát ngày hằng,
 Được cụ túc lục thông như ý
 Cảnh chơn thật không điều dối mị,
 2150. Sự cũng chơn mà lý cũng chơn;
 Được thật tâm và cũng thật thân,
 Khác hơn cõi hồng trần huyễn hoặc.
 Rán lập chí tu thân cho đặc,
 Để khỏi mang phàm xác nặng nề;
 Được kim thân ở cõi Liên Huê,
 Sanh tử khổ không hề trói buộc.

- Tu gấp kéo tháng ngày qua huốt,
Dịp qua rồi muốn gặp khó thay;
Bóng thiêu quang chẳng đợi chờ ai,
2160. Sự tu phải hành ngay mới kịp.
Chết trẻ cũng là qua một kiếp,
Chết già thời cũng hết một đời;
Cái chết không hẹn tuổi hẹn người;
Chớ nên đợi ngày mới sẽ hồi.
Chuyện giờ trước còn không lượng nổi,
Huống chi là chuyện tới ngày mai;
Biết bao người vừa mới sống đây,
Sau đó ít phút giây đã chết.
Đợi hơi thở sắp gần khi hết
2170. Mới lo tu thì việc trễ tràng;
Nay khá tu chớ đợi thời gian,
Sớm đi tất nhiên đàng mau tới.
Mong tín nữ thiện nam các giới,
Mau phát tâm phần khởi tu hành;
Độ cho thân đạo quả đắc thành,
Cứu cha mẹ vãng sanh Phật quốc.
Đồng thời cũng tế nhơn độ vật,
Được siêu thăng hết kiếp luân hồi;
Biển trần không còn bị nổi trôi,
2180. Cảnh khổ của kiếp người cũng khỏi.
Việc đạo lý khá nên học hỏi,
Sự tu hiền cần phải chăm nom;
Giúp tâm hồn thoát cảnh tối om,
Khiến đời sống khỏi vòng tội lỗi.
Giải thoát lấy sự tu làm cội,
Tổ ngộ do biết lối tu hành;
Tu được lòng đầy đủ tín thành,
Đạo sẽ đắc như mình ao ước.
Lòng mình muốn cố làm sẽ được,
2190. Dù việc đời hay việc nhà tu;
Có tâm thành có sức cần cù,
Chí sẽ toại đạo màu sẽ đắc.
Nhìn kim cổ tất là biết chắc,
Thành bại do tâm lực mà ra;
Cương quyết lên chớ có dằn dà,
Lo tu tỉnh để qua khổ ách.

- Trên đường đạo còn nhiều thử thách,
 Người cần tăng nghị lực vượt qua;
 Nhớ niệm luôn sáu chữ Di Đà,
 2200. Lòng cầu đạo đừng xa một phút.
 Lóng trong chớ để cho thêm đục,
 Làm hiền đừng sanh chút nào hung;
 Mản vô minh rán vệt tận cùng,
 Góc vọng tưởng cố khuân cho hết.
 Nhớ luyện tập dù rằng mỗi mệ,
 Lo công phu dù việc khó khăn;
 Y kệ kinh tu niệm thường hằng,
 Lấy giới luật để răn tánh hạnh.
 Thường tự xét trong lòng tà chánh,
 2210. Thường gạn lừa ngôn hạnh tục tiên;
 Thấy sai lầm thì chận ngăn liền,
 Thấy quấy phạm thì nghiêm hỏi lại.
 Lúc nào cũng lo trau sửa mãi,
 Dữ đến đâu cũng phải ra lành;
 Tu được lòng cương quyết lo hành,
 Tất nhiên đạo được thành như nguyện.
 Mong bá tánh chí công tu luyện.
 Để cho mau được hiền đạo mầu;
 Thấy rõ đường Cực Lạc nơi đâu,
 2220. Hầu phương tiện chỉ cho nhơn loại.
 Sớm khỏi cảnh ta bà khổ hải,
 Được hoàn toàn tự tại an vui.

THANH SĨ.

Ghi chú:

- (1) ‘vô ngăn’: không ngăn mé, không giới hạn.
- (2) ‘thiền’: thành, có bản ghi là ‘thiên’.